КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИИН ШИИДХЭБЭРИНҮҮД

ЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАДЫЕ ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...П-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ... 21-һээ гарана | № 287 (13603) | 1971 оной декабриин 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ГААН ЭДЕЭН БУЛАГ ШЭНГЕЭР БУРЬЯЛАГ ЛЭ!

...рга боломжонь ехэ

...һарануудта һү ехээр ...түлөө мүрысөөн аймаг ...үдэрһөө үдэртэ үргэнөөр ...байна. «Родина» колхо- ...вка тосхоной һаалиин ...даагшань А. Г. Семёнов) ...таа аймаг соо эгээн тү- ...Мухар-Шэбэрэй аймагай ...лец» совхозой малшадай ...һайшаан дэмжэбэ. ...һаалишад өөһэдынгөө ...ожые хаража үзөөд, ...ын долоо һара соо (но- ...июнь болотор) үнеэн бү- ...нда зэргээр 1300 кило- ...доошо бэшэ һү һааха ...циалис уялга абаа. Тии- ...рүү фермын һаалишад ...Тимофеева, Таисия Кра- ...Капитолина Вагина гэг- ...дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, энэ үе саг соо үнеэн бүриһөө — 1400 килограмм, залуу һаалишан Прасковья Андреева — 1350 килограмм һү һааха зорилго урдаа табинхай.

Ивановкын һаалишад хэлэһэн үгэдөө хэзээдэшье хүрэдэг зон. Энэ фермынхид үбэл, зуншье сагаан эдеэ элбэг ехээр абажа, колхоз, аймаг соогоо социалис мүрысөөндэ хододоо түрүү ябадаг юм.

Мүнөө тэдэнэр малдаа үбһэ, куузику, кукурузын силос, талха таряанай зүйл нарин рационой ёһоор эдюулжэ, 130 гаран үнеэдһээ сүүдхэдээ 550 үлүүтэй килограмм һү һаана. Һаянай һү һаалинь бүри нэмэжэ, 620 килограммда хүрэбэ.

С. РИНЧИНОВА.

Һаяхан колхозоймнай һаалишадай зүблөөн болоҗо, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой фермын һаалишадай республика дотороо дэлгэрүүлһэн социалис мүрысөө дэмжэжэ, бии байгаа арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэн, үбэлэй һарануудта ехэ һү һаахын түлөө мүрысөөндэ оролсобо.

Энэ жэлдэ сагай уларилай хэды муу байгаашье һаа, урданайхиһаа дутуугүй тэжээл хуряагдаа. Тиимын тула республикын мүрысөөндэ оролсожо, үнеэн бүриһөө зургаа һарын туршада

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭБЭ

746 килограмм һү һааха гэжэ шиидэбэ.

Колхозой түрүү һаалишад Дари Балданова, Дора Попова, Вера Согтоева, Цырендулма Батуева гэгшэд үнеэн бүриһөө 800—850 килограмм һү һаажа абахабди гэжэ мэдүүлбэд.

Ц. НАЙДАНОВ,
Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

ТҮРҮҮШҮҮЛ СОЛОЁО ДУУДУУЛБА

Һаяхан Оёорой совхоздо малшадай үдэшэ үнгэргэгдэбэ. КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр В. Е. Гармаев һаалиин фермын коллективые (гүүртые даагша нүхэр Колодин) социалис мүрысөөндэ ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаһантайнь дашарамдуулан амаршалаад, дамжуулгын Улаан туг ба үнэтэ бэлэг—телевизор барюулба.

Байгша оной юһэн һара соо Оёорой һүнэй фермын коллектив аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Түрүү һаалишад А. А. Колодина, Д. Д. Гармаева, М. Г. Дашиева, В. И. Крюкова, В. С. Ринчинова гэгшэдтэ КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотанууд, эгээл залуу һаалишан Галина Федотовада комсомолой обкомой диплом барюулагдаа. Тус һаалиин фермын коллективтэ «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ А. Д. Бадмаев тус бригадада вымпел болон үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон тухай үнэмшэлгэ барюулаа.

Совхозой парткомой секретарь нүхэр Аржанович малшадые амаршалаад, социалис мүрысөөнэй тугые бүри дээшэнь үргэхыень уряалба.

Удаань найман жэлэй һургуулиин һурагшад малшадта һонирхолтой концерт харуулба.

Г. РИНЧИНО.

Зэдын аймаг.

...РХЭШЭЭЛ ДАБАХААР БЭЛЭН

...н-Голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо үхэр ..., илангаяа үнеэдээр олон ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдо... жэлдэ колхозой һаалишад габшагай шангаар ажаллажа, ... һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб бүри октябрь һарын эхеэр ...һэн. Мүнөө колхоз бухыдөө 10 һайса гара мянган центнер ...эхэлэй пунктда оруулаа гэхэ гү, али даабариһаа гадуур гур... центнер сагаан эдеэ Эхэорондоо үгөөд байна.

...аһан амжалтаяа улам арьбадхан, үбэлэй сагта һү ехээр ... тула эндэхид Мухар-Шэбэрэй Шаралдайн һаалишадай жэ... хүдэлхэ тэжэ шиидээ. Тиигээд үбэлжэлгын үедэ үнеэн бү...850 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялга абаба. Ушарынь ...эдэ, байгша ондо энэ колхозой нилээд ехэ сабшалан үертэ ... мүн бэлэдхэһэн үбһэнииньшье уһанда урдажа, үбэлжэлтын ...итын малда үбһэ тэжээлэй талаар бэрхэтэйхэн байдал то...лба. Хэды иимэ байдалай ушараашье һаань, баянголойхид ...эй түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй хажуу тээ байхагүй, баһал ...оломжынгоо зэргээр мүрысөөндэ оролсохо гэжэ шиидээ бшуу. ...һаалишад Б. Х. Бадмаева, М. А. Базарова гэгшэд энэ үе соо ...бүриһөө 950-1000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахын тү...сэхэнь.

Е. МОЛЧАНОВ.

...анай аймаг.

Түсэбынь дүүргэгдэхэ дүтэлөө

«Победа» колхозой малшад шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 6300 центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбөө энэ һарын 15-да дүүргэхэ зорилготой. «Үбэлэй 6 һарада үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа дээшэ һү һааха» гэһэн «Забайкалец» совхозой һаалишадай гаргаһан үүсхэлые малшад дэмжэбэ. Жэлэй дүүрэтэр һаалишад түсэбһөө гадуур 200 центнер һү һаажа, гүрэндэ худалдаха зорилготой юм. Колхозой түрүү һаалишад В. Кочетова, Д. Цыденжапова болон бусад мүрысөөндэ түрүүлнэ.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

Яруунын аймаг.

...ДАВИИН ССР. «Бе...» совхозой малай ...д, заводой томо ехэ ...дтал, Шэнэ-Аненэ ... захада тэбхын хараг... Энэ шэнэ комплексдо ...ай багтаамжатай үхэ...а, тугалай хоёр бай...инарна аргаламжын ... түрэлгын гурбан ...буйлуулха завод, мал...байшан баригданхай. ... байра соо хэгдэдэг ... гүйсэд оньһожоруу...й.

...ДЭЭРЭ: комплекс...р баригдаһан малай ...

...СС-ай фотохронико.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

МЯХАНАЙ БА ҺҮНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ҮЙЛЭДБЭРИИН-ТЕХНИЧЕСКЭ БААЗЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ

Мяханай ба һүнэй промышленностиие саашаданъ хүгжөөхэ, мяха, һү хаһа сагтань тушаан абаад, комплексно аргаар буйлуулха, эдэ продуктнуудаар хүн зоной хэрэглэмжые гүйсэд хангадаг болохо зорилготойгоор КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Мяханай ба һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин-техническэ баазые хүгжөөхэ тухай» тогтоол баталан абаа.

1971—1975 онуудай туршада мяханай болон һүнэй продуктнуудые 1.4 дахин ехээр үйлэдбэрилхэ гэжэ СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствэдэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаһан байна. Хэһэг хэһэгээр тусхай амһартада хэжэ орёоһон мяха, һү, кефир, һүнэй бусад зүйлнүүдые, шэл амһарта, пакедүүд соо хэгдэһэн, стерилизовалагдаһан һү хоёр дахин ехээр болбосоруулжа худалдадаг болохоор хараалагдана. Сосиска, сарделькэ, хатаагдаһан колбаса, сонгоогдоһон мяханай бусад зүйлнүүдые ехээр гаргадаг болохоор хараалагдаа. 1974 онһоо үхибүүдэй хоолдо ородог хатаагдажа бэлдэгдэһэн һүнэй зүйлнүүдые хүсэд хүрэхөөр үйлэдбэрилдэг болохо зорилго табигдана. Мяха, һүнэй продуктнуудай шанарые дээшэлүүлхэ, амта һайнтай, бүри шэмэтэй болгохо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха байна.

Мяханай, һүнэй промышленностиин мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо, техническэ талаар тэдэниие шэнээр зэбсэгжүүлхэ, тэндэ бүтээсэ ехэтэй үйлэдбэриин оньһон шэнэ түхеэрэлгэнүүдые, автомадаар хүдэлгэгдэдэг лининүүдые олоор тодхожо, эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг бухы хүдэлмэриинь бүри һайнаар оньһожоруулха хэмжээнүүд абтаха байна.

Мал үүсэлдэг, мяха, һүнэй продуктнуудые болбосоруулдаг предприятинуудые энэ табан жэлдэ шэнэдхэн хубилгаха, шэнээр бариха даабаринууд союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствэдэ, барилгын министерствэнүүдтэ, бусад албан зургаануудта баталагдаа. Үйлэдбэриин хүсэ хүгжөөхэ, научно-шэнжэлэлгын, проектнэ организацинуудые, туршалгын-промышленна баазануудые болон үйлэдбэриин бусад байра түхеэрэлгэнүүдые үргэдхэхынь тула СССР-эй мяханай ба һүнэй промышленностьда гүрэнэй капитальна һомололгоһоо 4 миллиард түхэриг үгтэхэ байна. Үйлэдбэриие хүгжөөхэ мүнгэ зөөриие предприятинуудтай зүбшэн хэлсэжэ, 50 процент хүрэтэрынь хамтадхаха, харин зарим ушарта предприятинуудта барилга хэхын тула гүрэнэй нэгэ газарһаа үгтэһэн, мүн олон газарһаа суглуулагдаһан мүнгэ зөөриие хэрэгтэй болоо һаань нэгэдхэхыень, предприятинуудые үргэдхэхэ, шэнэдхэн хубилгахыень союзна республикануудай Мяханай ба һүнэй министерствэнүүдтэ, областъ болон хизаарнуудай управленинүүдтэ (нэгэдэлнүүдтэ) зүбшөөхэ эрхэ СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствэдэ олгогдоо.

Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ, хүдэлжэ байһан предприятинуудые үргэдхэхэ, шэнэдхэн хубилгаха, мүн арад зоной хэрэглэмжын шэнэ эд бараа үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ хэрэгтэ зорюулхаар удаан болзорой урьһаламжын мүнгэ зөөри мяханай ба һүнэй промышленностиин предприяти, организацинуудта 1971—1975 онуудай туршада һаадгүй үгэдэг байха гэжэ СССР-эй Гүрэнэй банкда зүбшөөгдөө. 1972 оной туршада мяханай болон һүнэй промышленностиин элдэб барилгануудые бүтээжэ байһан нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннонуудые барилга-хабсаралгын талаар бүтээжэ байһан хүдэлмэритэйнь тааралдуулан, шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд болон оньһон техникээр гүйсэд бүридхэхэ гэжэ СССР-эй Госснабта, СССР-эй Мяха, һүнэй промышленностиин министерствэдэ даалгагдаа. Мяханай болон һүнэй промышленностиин мүнөө хүдэлжэ байһан, мүн баригдажашье байһан предприятинуудые шэнэ, бүтээсэ ехэтэй технологическа түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжүүлхэ үргэн программа энэ тогтоолоор баталагдаһан байна. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда, мүн хүнүүдэй гэртээ хэрэглэдэг приборнуудые хэдэг промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха, мүн технологическа шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёожо, ашаглажа, тэдэниие мал үүсэлхэ, мяха, һүнэй продуктнуудые гаргаха предприятинуудта энэ табан жэлэй туршада үгэжэ байха гэжэ машина бүтээлгын министерствэдэ даалгагдаа.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдые орёохо тусхай хэрэгсэл, шэл амһарта гэхэ мэтээр мяханай болон һүнэй промышленностиие хүсэд хүрэхөөр хангаха гэжэ СССР-эй Химическэ промышленностиин, Целлюлоз-саарһанай промышленностиин, Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствэнүүдтэ тодорхой даабаринууд табигдажа үгтэһэн байна.

Мяханай болон һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри һайнаар ашаглахын тула тэдэ предприятинуудта адууһа мал, һү жэлэй туршада нэгэ жэгдээр асаржа үгэдэг болохо хэмжээ абахыень СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ дураддхагдаа.

„ИНТЕРКОСМОС-5" НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгодо шэнжэлэлгын ба хэрэглэлгын талаар социалис оронуудай харилсаа холбооной программатай зохилдуулан, Дэлхэйе тойрон ниидэхэ «Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон 1971 оной декабриин 2-то Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдээ.

«Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон Дэлхэй шадархи дайдын радиационно бүридэл шэнжэлжэ үргэлжэлхэ, дүтын замбуулинай дайда соо Наранай байдалһаа дулдыдан хубилжа байдаг корпускулярна долгиноой үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэ, байгаалиин плазмдахи бага частотатай электро-суранзанай долгисооной ямар байһыс шэнжэлхэ зорилготой.

Замбуулиндахи совет-чехословак хамтын туршалга «Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон дээрэ хэгдэжэ эхилһэн шэнжэлгэнүүдэй үргэлжэлэл болоно.

«Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замбуулинай замда гаргагдаа:

Газарһаа дээгүүр ниидэлгынь наада заха (перигей)—205 километр;

Газарһаа дээгүүр ниидэлгын саада заха (апогей)—1200 километр;

Дэлхэйе түрүүшээр тойрон ниидэхэ сагынь—98,5 минута;

замайнь һөөлжэлгэ—48,4 градус болоно.

Хэмэл одон дээрэ:

— элшэтэ частицануудай долгиной бүридэл ба саг зуурын хубилалтануудые шэнжэлхын тула Чехословакиин Социалис Республикада бүтээгдэһэн аппаратура;

— 70 герцһээ 20 килогерц хүрэтэр частотатай оршом соо бага частотатай электро-суранзанай долгинууд, дохёонуудай спекторые бүридхэлдэ абахын, шэнжэлхын тула Советскэ Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын мэргэжэлтэдэй хамтадаа бүтээһэн аппаратура;

— Газар дэлхэйдэхи угтан абалгын пунктнуудта мэдээсэлнүүдые дамжуулха, Чехословакиин Социалис Республикада бүтээгдэһэн тусхай телеметрическэ түхеэрэлгэ тодхогдоо.

Совет ба чехословак мэргэжэлтэд хэмэл одые дэгдээхээр бэлдэжэ байхадаа, научна аппаратурые хамтадаа хабсаргаһан, туршаһан байна.

«Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон дээрэхи научна аппаратурын хүдэлхын хажуугаар, хэдэ хэдэн оронуудай газар дээрэхи геофизическэ станцинууд ба обсерваторинууд зүбшэлэгдэһэн программын ёһоор, дэлхэйн атмосферын дээдэ хубиин ба ионосферын бага частотатай элшэнүүдэй сасаралгые хэмжэн тодорхойлно.

Советскэ Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн тусхай бүлэг хэмэл одоной ниидэлгые, научна аппаратурын хүдэлмэриие залан хүтэлнэ.

«Интеркосмос-5» гэжэ хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон научна аппаратура ба бухы түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ.

„ЛУНА-19" НАУЧНА ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛҺЭЭР

ЗАМБУУЛИНАЙ ХОЛЫН ХОЛБООНОЙ ТҮБ, декабриин 2. (ТАСС). 1971 оной сентябриин 28-да табигдаһан «Луна-19» гэжэ автомат станци һара шадархи замаар ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр. Декабриин 2-ой үдэр Москвагай сагаар 17 час болотор тус станци 722 дахин һарые тойрон дабшаһан байна.

Станцитай найдамтай радио-холбоон байгуулагданхай. Научна мэдээсэлнүүд саг үргэлжэ абтана, траекторно хэмжэлгэнүүд хэгдэнэ.

Һарые ба һара шадарай замбуулинай дайдые научна шэнжэлгын программын ёһоор, ноябриин 26-да ба 28-да «Луна-19» станциин замынь тодорхойлогдоо. Траекторно хэмжэлгэнүүд замайнь параметрнүүд иимэ гэжэ элирүүлээ:

— һарын экватор тушаа һөөлжэлгэнь—40 градус, (селенидэ)—385 километр;

— һарын нюрууда эгээн дүтэ бололгонь (периселенидэ)—77 километр;

— һарын экватор тушаа һөөлжэлгэнь—40 градус 41 минута.

— һарые тойрон ниидэхэ сагынь—2 час 11 минута.

Автомат станциин бухы түхеэрэлгэнүүд. аппаратура һайн хүдэлнэ.

...ҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ СФРЮ-гэй ЭЛШЭН САЙДТАЙ УУЛЗАБА

...СС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Бреж... ...ославиин Социалис Федеративна Республикаһаа Совет... ...зда байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд нүхэр ...ич гэгшэтэй тэрэнэй гуйлтаар уулзажа хөөрэлдэбэ. ...д Л. И. Брежнев М. Пешич хоёрой хоорондо болоһон ...өөн халуун, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

Профсоюзуудай шухала зорилго

...СР-эй арадай ажахые 1971-1975 онуудта хүгжөөхэ та...эй гүрэнэй түсэбэй ба 1972 оной түсэбэй баталагдаһан... ...дарамдуулан, профсоюзна эмхинүүдэй хүдэлмэри тухай ... ВЦСПС-эй Президиум баталан абаба.

(ТАСС).

...эй Верховно Соведэй III сессиин материалнууд

...адахи зарлалай СССР-эй Верховно Соведэй III сессиин ...лнуудтай хоёр дэбтэрые Политическэ литературын хэб...лан гаргаба. ...СР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнууд ехэ ти...раар хэблэгдээ.

А. Н. КОСЫГИН ДАНИДА ЕРЭЭД БАЙНА

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, тэрээнтэй суг ябаһан тушаалта нюурнууд албанай хэрэгээр декабриин 2-то эндэ ерэбэ.

Каструп гэжэ уласхоорондын аэропорт Советскэ Союзай ба Даниин гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

Совет правительствын толгойлогшые угтахаяа Даниин премьер-министр Е. О. Краг, фолькетингын түрүүлэгшэ К. Скютте, гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Б. Андрсен, министрнүүд, Копенгагенай обер-бургомистр У. Хансен, Даниһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Сварт болон бусад тушаалтад аэропорт ерээ.

Угтагшадай дунда СССР-һээ Данида байдаг элшэн сайд Н. Г. Егорычев, совет посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, Данида харин дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, Даниин ба харин журналистнууд байгаа.

А. Н. Косыгин ба тэрээнтэй суг ябаһан тушаалта нюурнуудые Е. О. Краг, Даниин бусад гүрэнэй ажал ябуулагшад халуунаар амаршалба. Сэрэгэй оркестр Советскэ Союзай ба Даниин гүрэнэй гимнүүдые гүйсэдхэбэ. А. Н. Косыгин Е. О. Крагтай хамта хүндэлэлэй харуулай жагсаалай урдуур ябажа гараба.

А. Н. Косыгин, Е. О. Крагтай хамта Совет правительствын толгойлогшын саг зуура байха тусхайлан бэлдэгдэһэн газар тээшэ хүндэлэлэй экскортоор үдэшүүлэн зорибо.

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). Кристиансборге гэжэ нэрэтэй Даниин правительствын байшан соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ба Даниин премьер-министр Е. О. Краг гэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд эхилбэ. Энэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Советскэ Союз ба Даниин хоорондохи харилсаае хүгжөөлгын болон бэхижүүлгын асуудалнууд зүбшэгдөө. Хоёр оронииe һонирхуулжа байгаа мүнөө үеын уласхоорондын байдалай зарим асуудалнуудаар һаналаа андалдаан болобо. Хөөрэлдөөн хани ёһоной, сэхэ оршон байдалда үнгэрөө.

Хөөрэлдөөнүүдтэ совет талаһаа Эстониин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. И. Клаусон, Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо А. А. Смирнов, тэрэшэлэн СССР-һээ Данида байдаг элшэн сайд Н. Г. Егорычев, бусад тушаалта нюурнууд хабаадаа.

Даниин талаһаа гадаадын хэрэгүүдэй министр К. В. Андерсен, дэлгүүрнүүдэй ба гадаадын оронуудтай экономическа холбооной министр И. Нергорд, худалдаа наймаанай министр Э. Енсен, МИД-эй генеральна директор Т. Ренне, премьер-министрэй албан зургаанай департаментын начальник Э. Иоргенсен, тэрэшэлэн Даниһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Сварт, бусад тушаалта нюурнууд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

ВЕНОГУУД ТАБИГДАБА

...НГАГЕН. (ТАСС). Ал...эрэгээр эндэ ерээд бай...ССР-эй Министрнүүдэй ... Түрүүлэгшэ А. Н. ..., тэрээнтэй суг ябаһан ...ад декабриин 2-ой үдэр ...анд» гэжэ дурасхаал... ошобо. Дайнай жэл...эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй ...ндэ хабаадагшадые гитлерэйхидэй саазалан алаһан газарта, хотын нэгэ сэсэрлиг соо энэ хүүр байдаг юм.

«Даниин эсэргүүсэн тэмсэгшэдэй хүдэлөөндэ хабаадагшадта. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин» гэжэ хүшөөгэй дэргэдэ табиһан веногойнь тамаһан дээрэ бэшээтэй.

Венок табилгын ёһололдо Даниин правительствын министр Д. Беннедсен, бусад тушаалта нюурнууд байлсаа. Ёһололой үедэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа.

Удаань А. Н. Косыгин ба тэрээнтэй суг ябаһан тушаалта нюурнууд Копенгагенай ратуша ерэбэ.

Эндэ Совет правительствын толгойлогшые, тэрээнтэй суг ябаһан тушаалтаа нюурнуудые хотын суглаанай түрүүлэгшэ Э. Вайдекамп, Копенгагенай обер-бургомистр У. Хансен гэгшэд амаршалаа.

А. Н. Косыгин ратушын байшангые хараһан, хүндэтэ айлшадайнь дэбтэр соо гараа табиһан байна.

Копенгагенай муниципалитет совет айлшанай хүндэлэлдэ сайлалга эмхидхээ. Сайлалга дээрэ Даниин премьер-министр Е. О. Краг, фолькетингын түрүүлэгшэ К. Скютте, министрнүүд, хотын суглаанай депутадууд болон бусад тушаалта нюурнууд байгаа.

Сайлалгын үедэ Э. Вайдекамп А. Н. Косыгин хоёр үгэ андалдаа.

ВСРП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай түрүүлэлгэ доро Венгриин Социалис Хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй үргэдхэгдэмэл Пленум болобо.

ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь З. Комочин гэгшын хэһэн уласхоорондын шухала асуудалнууд тушаа мэдээсэлые Пленум зүбшэжэ һайшааба.

Энэ асуудалаар тусхай коммюнике ниитэлэгдээ.

Венгриин Арадай Республикын 1972 оной арадай ажахын түсэбэй директивэнүүдые ба гүрэнэй бюджедые, тэрэшэлэн предприятинууд дээрэ үйлэдбэриин процессые ба ажалые эмхидхэлгые шанаржуулгын асуудалнуудые, социалис мүрысөө саашаданъ хүгжөөлгын асуудалнуудые Пленум зүбшэн хэлсээ. ВСРП-гэй X съездын табиһан ажахын зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ ЦК тэмдэглээ.

ТЕХНИЧЕСКЭ ДЭБЖЭЛТЭ— ОЛОНОЙ ХЭРЭГ

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой коллектив өөрынгөө ажал хэрэгээр гансахан республика соогоо бэшэ, ороной бусад хизаар болон областьнуудта, мүн хилын саанахи олон оронуудта мэдээжэ болонхой юм. Байгша оной гурбан кварталай туршада тус завод ороной электротехническэ промышленностиин предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябаа. Гурбадахи кварталай дүнгөөр мурысөөндэ илажа, СССР-эй электротехническэ промышленностиин министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тутта хүртэбэ.

Арба һарын түсэбшье эндэ алишье талаараа амжалтатайгаар дүүргэгдэз.

Завод дээрэ шэнэ янзын продукци гаргаха, тэрэнэй шанарынь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ «КС-3561» маркын автокран, 100 киловаттһаа дээшэ хүсэтэй шэнэ электродвигательнүүд үйлэдбэрилэгдэдэг болобо. Заводой бүтээдэг олон янзын продукци мүнөө үеын эрилтэдэ харюусана, 12 маркын электродвигательнүүд гүрэнэй «Шанарай тэмдэгтэй» болонхой.

Эдэ бүгэдэ тухай заводой партийна бюрогой секретарь З. Е. Сучков һаяхан болоһон тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ мэдээсэбэ.

Коллективай түйлаһан амжалтань яһалал ехэ. Зүгөөр суглаан дээрэ энээн тухай хөөрэлдөөн болоо бэшэ. Элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэһэн коммунистнууд гол түлэб шиидхэгдээгүй асуудалнууд, заводой үйлэдбэридэ һаад хэдэг дутагдалнууд дээрэ тогтобо.

1972 ондо заводто дээшэлүүлэгдэһэн түсэб хүргэгдэнхэй. Теэд энэ түсэб дүүргэхын тулада хэрэгтэй техническэ хэрэгсэлнүүдээр заводой мүнөө болотор хангагдаагүй байһан ушар коммунистнуудай һанаа зобооно. Тэрэ түсэб мүнөө байһан үйлэдбэриин талмай дээрэ, бии байһан станок, түхеэрэлгэнүүд дээрэ хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр дүүргэгдэхэ болоно. Тиимэһээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нэгэ жэгдээр хүдэлхэ, бии байһан станок болон түхеэрэлгэнүүдые, мүн үйлэдбэриин бусадшье нөөсэ ба арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болобо.

Изолировщица М. М. Кабезская үгэ абаба.

— Техническэ ууралай, мүн элдэб материалнуудай дутал-дадагһаа болоно бидэнэр станогуудаа хүсэд хүсэндэнь ашаглажа шаданагүйбди. Гадна олон хүдэлмэри таба, арбан жэлэй саанахидал гараар гэхэ гү, али бар хүсөөр бүтээгдэнэ. Теэд жэлһээ жэлдэ түсэб нэмэжэл байна ха юм,— гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Энэ шүүмжэлэлыень залуу коммунист Т. Сторожева дэмжэхэ зуураа иигэжэ мэдүүлбэ: «Манай цехтэ халаанайнгаа даабари дүүргэдэггүй нэгэшье залуу хүдэлмэришэн байхагүй. Зүгөөр ажалаймнай һайнаар эмхидхэгдэһэн байбал, бидэнэр үшөө һайнаар ажаллаха аргатайбди. Хараад үзэгты, юун болоно гээшэб? Цехнай һарынгаа түсэбэй 9 процентые түрүүшын арбан хоногто, 23,6 процентыень — хоёрдохи, 67,4 процентыень гурбадахи арбан хоногто дүүргэнэ бшуу. Иигэжэ ажаллахада, илангаа гурбадахи арбан хоногто продукциин шанар тухай оролдохонь бэрхэтэй болодог.

Шалтагааниинь юун бэ гэхэдэ, изолировочно материалнууд шэрэм шудхалаанууд ходоодо дуталдажа байдаг.

Техническэ дэбжэлтэ түйлаха асуудалнуудые заводой партийна бюро гол түлэб зүбөөр шиидхэжэ байбашье, үшөөл дутагдалнуудтай. Даалгагдаһан ажалайнь түлөө хүн бүхэнэй, илангаа коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партбюро һулаар анхарна.

Инструментальна цехтэ хэдэн жэлэй туршада пневматическа балта миин зогсожо байха юм. Тиихэдэ тус цех заводой гол цехүүд болохо — электротехническэ кран бүтээдэг цехүүдые шухала зэр зэмсэгүүдээр, түхеэрэлгэнүүдээр хангажа үрдинэгүй. Хэн энээндэ зэмэтэйб? Завод дээрэ техническэ политика һулаар ябуулдаг, мэдэлдэнь хүдэлдэг хүнүүдтэ шанга эрилтэ табидаггүй заводой главна инженер Кубальский зэмэтэй гэжэ суглаан дээрэ сэхэ нэрлэгдэбэ.

Тэрэшэлэн техническэ дэбжэлтэтэй холбоотой олон асуудалнуудые заводой дирекци, партийна бюро үсэд нэтэрүүгээр шиидхэнэгүй гэһэн шүүмжэлэл зүйтэй. Ушарынь юуб гэбэл, слесарь коммунист Ю. А. Шапиро гэгшын тэмдэглэһэнэй ёһоор, заводой станогууд хуушараа, тэдээн дээрэ эрхим шанар түйлахань бэрхэтэй. Гадна технологуудай хүдэлмэри һайжаруулха шухала.

Продукциин шанар улам һайжаруулха гээшэ тус заводой гол зорилгонуудай нэгэн байһаар. Ушарынь гэбэл, заводой продукци хилын саана бүри олоороо эльгээгдэхэ болоно. Энээн дээрэһээ хүдэлмэришэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүү онол арга ба технологи сат үргэлжэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ байха хэрэгтэй гэжэ олон коммунистнууд хэлэбэ. Ажалай журам дээшэлүүлгэ энээнтэй мүн лэ нягта холбоотой юм.

Техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ шухала онол арганууудай нэгэн болохо социалис мурысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэриинь һайжаруулха асуудал тоосоото суглаан дээрэ ехэхэн һуури эзэлбэ.

Мүнөө үедэ заводой 600 гаран хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ талаар өөрын түсэб зохёонхойнууд.

Тэбэшье коллективэй дунда социалис мурысөө эмхидхэхэ талаар ехэхэн дутагдалнууд бии. Мурысөөнэй дүн имагтал кварталай дүүрэхэдэ гаргагдана. Энээн дээрэһээ боложо һарадаа, арбан хоногто ямараар ажаллаһанаа мэдэхын аргагүй. Тэрэшэлэн олон хүдэлмэришэд, илангаа заһабарилгада байгшад мурысөөндэ хабаадаанагүй.

Заводой партийна организациин тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ аша туһатай ехэ хөөрэлдөөн болобо. Ерэхэ жэлдэ продукци үйлэдбэрилгэеэ 7,8 процентээр дээшэлүүлхэ, энэ жэлэйхитэй сасуулбал, 400 электродвигатель, 20 автокран олоор гаргаха гэжэ коммунистнууд хараалба.

Энээнэй дүүргэлтэ партийна — эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриһөө сэхэ дулдыдаха гэжэ партийна суглаан дээрэ сэхэ заагдаһан байна.

К. ИВАНОВ.

Улаан-Үдэһөө 21-дэхи километртэхи хорёод үрхэтэ айлай зүүн захада малай ута сагаан байра тэбхын харагдана. Энэмнай Ивалгын ОПХ-гай III отделениин һаалиин гүүртэ гээшэ.

Коммунистнуудай хүтэлбэрилдэг гүүртэ

Энэ гүүртын һаалишад, малшад жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй һабаараа дүүрэн һаалитай байжа, Ивалга нютагтаа суурхадаг болоһоор үниинэй юм. Гансал зунай зүлгэ ногоон дээрэ бэшэ, мүн хабар, намар илгаагүй ехэ һү һаажа абадаг заншалтай.

Жэшээлхэдэ, апрель һара соо тус фермэ үнеэн бүриһөө 350 килограмм һү һааһан байна. Тиихэдэ зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1310 килограмм һү һаажа абаа юм. Тиин энэ жэлэй 10 һарын дүн гаргахада нёдондоной энэ үеынхиһөө һү һаалинь үнеэн бүридэ 100 шахуу килограммаар нэмэһэн байба.

Бүри зунай дулаан байхада, үглөөнэй улаан наранаар энэ фермэ дээрэ ерэбэбди. Тиихэдэмнай тоо бүридхэгшэ Пүрбэ Санжицыбикова үнеэн бүхэнэй һаамһаа дээжыень абаад лэ бишыхан шэл амһарта руу эюулжэ, сүлөө тухагүй байба. Маанадай гайхангяар тэрэниие шэртэн хараад байхые таажа ойлгоһоор:

— Бидэ үнеэн бүриһөө абтаһан һүнэй хэды шэнээн тоһолиттойень мэдэжэ абахын тула үе-үе болоод лэ иигэжэ шалгадаг зантайбди. Һүн гээшэ элбэг ехэ болохын хажуугаар мүн үдхэн, сэбэр байха зэргэтэй ха юм. Тиимэһээ шадаал һаа үдхэн, сэбэр һүтэй үнеэдые шэлэн абажа, гүрэндөө һайн шанартай һү тушааха гэжэ оролдонобди. Энэ хадаа гүрэндэшье, маанадташье ашагтай, олзотой байха юм, — гэнэ.

Тэндэ харaһаар байтарнай һаалишан бүхэн өөһэд өөһэдынгөө үнеэдэй һаам бүриһөө дээжыень асараад лэ тушаажа байба. Эдэнэр тоо шанар хоёр адли тэгшэ удхатай гэжэ зүбөөр ойлгожо абанхай. Тиигээд хөөһэтэй сэбэр һүн хүнэг хүнэгөөр билтаран алдаад, бидоной хажууда жэрылдэн табигдажал байгаа бэлэй.

Коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн энэ фермэдэ нүхэр Санжицыбиковатай хамта үшөө нэгэ коммунист, бригадир Дымбрен Базарович Бадмаев хүдэлнэ. Тэрэ хадаа эндэ ажалладаг һаалишад, малшадые зоригжуулан эмхидхэдэг юм.

Дымбрен Базарович даруу даамгай зантай, зоноймгоо дунда этигэлтэй, хүндэтэй болонхой. Үни удаан бригадираар хүдэлжэ байһан хадаа ажалай оншые олоһон, дүйтэй шадамар хүн юм.

Доодо-Ивалгын отделениин партийна организациин секретарь Борис Доржиевич Цыдыпов тус фермын ажал тухай, тэрэниие даагша коммунист Бадмаев тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай отделениин гурбадахи фермэ хадаа коммунис ажалай коллектив гэжэ алдаршанхай. 1971 оной эхилхэһээ хойшо дэлгэрһэн социалис мурысөөндэ шалгаржа, Ивалгын ОПХ-гай дирекциин, парткомой болон профсоюзна комитедэй дамжуулгын Улаан тугта гурба дахин хүртэһэн байна.

Фермые даагша коммунист Дымбрен Базарович өөрынгөө ажал хэрэгүүд тухай ходо һаналаа табижа, зааханшье юумэнэй дуталдаад байбал тэрэ доронь жэншэдгүй хүсэлдүүлнэ. Тиимэ ушарһаа боложо үнеэдэй һааг-дангүй байха гү, али ондоошье дээрээ ортохо ушар гэжэ юрэдөө үзэгдэнэгүй.

Тиибэ ябашье һаа, дундаршагүй ехэ һүн булагай эхиндэ байһан хүнүүд лэ хамаг юумэ хэнэ, бүтээнэ гээшэ ааб даа. Тиимэһээ үдэрһөө үдэртэ үнеэдэй хүхэ дэлэн шобторжо, һүн далайе дуһал дуһалаар нэмээжэ байдаг бэреэд, басагад тухай тобшохоноор хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Захаһаа Бимба Гомбоевае хараад үзэе. Энэ хүн Ивалгын ОПХ-гай зуугаад һаалишадай дунда хэзээшье түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Тиихэдээ үнгэрһэн арбан һара соо үнеэн бүриһөө 3180 килограмм һү һаагаа.

Баһа коммунис ажалай ударник Намидцырен Ванчикова магтаалтай һаалишадай тоодо оролсоно. Тэрэ хадаа хорёод жэлдэ һаалишанаар ажаллаад, мүнөө жара наһанайнгаа жаргал эдлэжэ һууһан Сэпэл эжынгээ харгыгаар үдэшэ үглөөгүй ябадаг юм. Тиихэдээ эжыһээ дутуугүй мүн лэ эршэтэйгээр ажаллана. Жэшээнь, энэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һааба.

Мүн эндэ эгэшэ дүүнэр Цэбэгдара, Лида Цыбиковатан гэжэ хоёр бэрхэ һаалишад бии. Тэдэнэр шэнэ табан жэлэй эхилхэһээ хойшо социалис мурысөөндэ анамана тулалдажа ябанад. Тиихэдээ хоюулан даажа абаһан үнеэн бүриһөө 2500 гаран килограмм һү һаажа шадаа. Эдир залуугай эршэ зоригтойгоор ажалладаг залуу һаалишан Евдокия Санжиевае нэрлэнгүй алад гаража болохогүй. Энэ басаган хэдэн жэл удаагаар нютагай бэрхэ һаалишадай тооһоо гарадаггүй. Мүнөө жэлдэшье үнеэн бүриһөө һааһан һүниинь 3000 килограммда хүрэнхэй.

Коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн энэ фермын габшагай бэрхэ һаалишадаар омогорхохоор. Тобшоор хэлэхэдэ, эдэнэр барандаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, хамтынгаа хүсөөр амжалта түйладаг болоо.

Һү һаали дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ үнеэдые адуулдаг хүнүүдшье горитой ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тус фермэдэ гурбан үхэршэн хүдэлдэг юм. Тэдэнэй аха захань Ринчин Бадмацыренов болоно. Тэрэ хадаа мүнөө арба гаран жэлдэ һаалиин малай хойноһоо ябана. Тиихэдээ үхэр мал адуулха онсо мэргэжэлтэй болонхой. Илангаа зунай аяма халуун байхада яагаад аятай зохидоор адуулха арга оншые шудаланхай.

Гансахан зунай сагта бэшэ ааб даа. Үбэлэй сагта шэмэтэ тэжээл буйлуулжа, үнеэдые саг соонь садатарнь эдеэлүүлхэ гээшэ һүн булагай бурьялха эхин болохо байна ха юм. Үнгэрһэн зунай бэлшээриин үедэ гурбадахи фермын һаалишад үнеэн 1200 килограмм һү һа... тай байһан аад, 1310 кило... хүргэжэ эрхимлээ. Энэ... чин Бадмацыренов түрүү... адуулагшадай габьяань...

Үбэлэй сагта үнеэн ... 1000 килограммһаа бага ... һаахын түлөө мурысэхэ... һан Мухар-Шэбэрэй айма... байкалец» совхозой ... гаргаһан уряа тушаа ... Базарович досоогоо ... ябаһан һанал бодолоо ... мэдүүлнэ:

— Мүнөө һаамхай ... үбэлэйнгөө байрада ... Энэ жэлдэ үбһэ, һолоо... бэлдээбди, мүн силос, ... сенаж, бурдууг гэхэ зэ... мэтэй тэжээлшье нёдон... һоо дутуугүй бии. Энэ... на, мүнөө һаагдаһан һү... лограммда 300 грамм ... зүйл үнеэдтэ эдюүлнэбди ... дөөл барагтай һайнаар ... дохо аабза гэжэ һанагдана.

Тиихэдэ үбэлэй сагта ... һаа дутуугүй ехэ һү һаах... гэһэн зорилго урдаа табин... Энээнһээ хойшо үнеэдн... роо түрэхэ байна. Ингэж... Мухар-Шэбэрэй аймаг... ралдайн һаалишадай ... үүсхэл маанадай һанаа... таараха байна. Тиимэһээ ... ликын олон түмэн һаа... мурысөөндэ оролсожо, ... сагташье һабаараа дүүрэ... тай байхын түлөө аһан ... раа оролдохобди — гэбэ.

В. ГАЛД...

ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ГАБШАГАЙ ҺАРА

Ерэхэ жэлдэ орооһото ургамалай болон үбһэ ногооной ... улам дээшэлүүлхэ зорилготойгоор Мухар-Шэбэртэ тусхай һара... носхогдонхой. Энэ үе соо аймагай колхоз, совхозуудай поли, ... сабшалан болон бэлшээриин газарта 51000 тонно наг шэбхэ, ... тонно минеральна үтэгжүүлгэ зөөгдэжэ тараагдахаар, 400 г... һайжаруулагдаһан олон жэлэй бэлшээри байгуулха уһал... гидротехническэ 20 түхеэрэлгэ заһабарилха, хэдэн мянган ки... метр тошо халяажа хүргэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэхээр ... лагданхай.

Габшагай һарын эхилһэнһээ хойшо хорёод хоногой ту... поли, сабшалан болон бэлшээриин талмайнуудта наг шэбхэ, ... ральна үтэгжүүлгэ зөөжэ гаргалга «Путь Ленина», «Комму... «Искра» колхозууд болон «Одон» совхоздо эмхитэйгээр ябу... на. Бидэ һаяхан «Одон» совхозоор ябахадаа, нуга сабшала... жаруулгын хүдэлмэриин хэр бэелүүлэгдэжэ байһаар һонирхоо...

Тус ажахы сабшалангаар тиимэшье ехэ бэшэ юм. Ург... арга боломжошье үгы. Тиимэһээ гектар бүриин үрэжэл улам ... лүүлхэ гэһэн зорилго табигданхай. Энэ талаар хүсөөтынхид ... үедэ горитой амжалтатай гэжэ хэлэмээр. Хэрбээ урда жэлнүү... бүриһөө 10—11 центнер таряа, 13—15 центнер үбһэ хуряа... шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 15,3 центнер орооһо... центнер үбһэ хуряагаа.

Нэгэ жэлэй туршада гектар бүриин ургаса ямар аргаар ... лээ гээшэб гээд уншагша бүхэнэй һонирхохо байһаниин ... Энээндэ нэгэл харюу бии. Нэн түрүүн эндэхид поли, нуга... лан дээрэ наг шэбхэ, минеральна тэжээл ехээр саг соонь о... уһалдаг, агротехническэ заабаряар тарилгын, хуряалгын ... риие һайн шанартайгаар үнгэргэдэг болоо. Совхозой агр... гектар бүридэ ямар зүйлэй минеральна тэжээл хэды шэн... жүүртэйгээр оруулбал, ургасань хэр зэргэ дээшэлнэб гэһэн ... ганиуудые хэжэ захалаа. Энээн тушаа ажахын главна ... Б-С. Базаргармаев иигэжэ хөөрэнэ: «Энэ хабар зуугаад гект... ниисын полидо гектарай 3 центнер азотно, фосфорно үтэг... оруулжа туршахадамнай, ургасань га бүридэ 7 центнерээр ... лээ. Саашадаа шэниисын талмайда минеральна тэжээл бүр... оруулдаг болохомнай».

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэел... гектар бүриин ургаса дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бэелүүл... эхилһэн эдэ хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүнгынь энэ жэлдэ ... харагдаа. 1554 гектар сабшалангай га бүриһөө 15 центнер ... абажа, бүхыдөө 23310 центнер үбһэ хуряаха даабаряа холо... лэн дүүргэө. Тиигэжэ эндэхид га бүриһөө 18,6 центнер ү... ряагаа гэхэ гү, али бүхыдөө ниитынгээ һүрэг малда 28071 ... нер үбһэ соможо абаа.

Хүсэд хүрэхэ машина техникээр хангагдаһан лугомелиора... отряд ажахыда байгуулагданхай. Тэрэниие Э. Б. Базаров хүт... рилнэ. Аймаг дотор соносхогдоһон габшагай һарын туршада ... дайхид нуга сабшалан дээрэ 3200 тонно, полидо—800 тонн... шэбхэ гаргажа тарааха даабаритай.

— Һарынгаа даабари хоёр дахин үлүүлэн дүүргэхэ зор... урдаа табинхайбди. Дулаан намар орожо, ажалдамнай ехэл... тай байба. Шэбхэ гаргадаг газарнай уһалагдадаг юм. Энэ ... Голой 87 гектарай сабшалан луговодууд А. Бадмаев, Д-Д. ... нов хоёрто даалгагданхай. Тэдэнэр энэ жэлдэ 2582 центнер һ... үбһэ соможо абаа. Даабариһаа гадуур абаһан үбһэнэйнгөө түлөө ... түхэриг нэмэлтэ түлбэридэ хүртөө юм. Ерэхэ жэлдэ бүри ехэ ү... абахые тэдэ шиидэнхэй. Намар эртэһээ хойшо ханааб хаалтаа... модо шулуунһаань сэбэрлээ. Мүнөө тошо халяаха гэжэ байна. ... дондонһоо хойшо совхоздомнай 43 километр утатай ханааб ма... данхай. Тиимэ болохолоороо ехэнхи сабшаламнай уһалагдадаг ... хо, — гээд лугомелиоративна отрядые хүтэлбэрилэгшэ Э... Базарович Базаров хөөрэнэ.

Б. ЖАМБАЛО...

МЯНГАДАХИ ХАЙЛУУЛГА

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой булад хайлуулдаг цех соо электро-пеэшэн тодхогдожо, байгша оной январь һарада ашаглалгада тушаагдаһан юм. Электро-пеэшэнэй хүдэлмэриие приборнууд хинан шалгажа байдаг. Булад хайлуулха бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагдаһан. Энэ пеэшэндэ хүдэлхыень эгээл бэрхэ булад хайлуулагшадые табиһан юм. Эдэнэр ноябриин 30-най үдэр шэнэ электро-пеэшэндэ 1000-дахи хайлуулгаяа хэбэ. Тиигэжэ жэлэй эхинһээ 4800 тонно эрхим шанартай булад хайлуулагдаа. Ойрын жэлнүүдтэ үшөө гурбан электро-пеэшэн эндэ тодхогдожо, мартен пеэшэнүүд сүм һэлгэгдэхэнь. Хайлуулагдаһан буладай өөрынь үнэ сэн хоёр дахин доошолжо, һайн шанартай булад хайлуулагдадаг болохонь. Тус цехэй хүдэлмэришэд жэлдээ 30000 тонно булад хайлуулха зорилго урдаа табина.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: булад хайлуулагша Б. Б. Новиков электро-пеэшэн соо булад хайлуулжа байна; электро-пеэшэнһээ металл урдана.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

СОЁЛШОДОЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай IX областной конференци болобо. Эндэ республикын бүхы аймагуудһаа, хотонуудһаа профсоюзай эдэбхитэд, делегадууд суглараһан байна. Конференцидэ хамта 150 гаран хүн хабаадаа.

1969 оной декабрьһаа 1971 оной ноябрь хүрэтэр соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй областной комитедэй хэһэн хүдэлмэриин тоосоото элидхэл профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ А. А. Гинеев, областной шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Гаськова хээ. Тоосоото үедэ соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком эхин зургаануудай хүдэлмэри саашаданһ һайжаруулха, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар зарим тэды амжалтатай байгаа гэжэ элидхэлшэд болон конференцидэ хабаадагшад тэмдэглээ. Тиин элидхэлшэд, үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа бии байгаа дутагдалнуудта, саашанхи зорилгонуудта хандуулһан байна.

Улаан-Үдын кинотеатрнуудай амжалтатайгаар ажаллажа, түсэб, социалис уялгануудаа урагшатайгаар дүүргэжэ байһан тухай делегат Наханоева хөөрэжэ үгөө. Илангаа «Дружба» кинотеатрай коллектив амжалтатай. Эндэ ажалладаг 25 хүнэй 18-ниинь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиигэбэшье городой кинотеатрнуудай хоорондо социалис мүрысөөн мууса эмхидхэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлээ.

— Аймаг дотор соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ, — гээд Кабанскын аймагай Шергинэй соёлой байшангай директор В. Федосеева дүүргэбэ. — Жэл бүри аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр тэмдэглэгдэжэ, тэндэ жэл соо хэһэн хүдэлмэриин дүн согсологдодог заншалтай болонхой. Мүн аймагтамнай соёлой хүдэлмэриин университет нээгдэнхэй.

Саашань үгэ хэлэгшэ Шергинэй соёлой байшанда хэгдэдэг хүдэлмэри тухай хөөрөө. Эндэ уран һайханай хэдэн кружок хүдэлдэг, үхибүүдэй түрэхэдэ, гэр болоходо, хүбүүдые сэрэгэй албанда мордохуулхада баяр ёһололой уулзалганууд болодог байна. Библиотекын час гэжэ ходо үнгэргэгдэжэ, шэнэ журналнуудай, газетэнүүдэй, номуудай шэнжэлэл хэгдэдэг юм. Эдэ бүгэдые эмхидхэхэдэ багшанар, хүдөөгэй интеллигенци ехэ туһа хүргэнэ.

Гэхэтэй хамта, үгэ хэлэгшэ хүдэлмэридөө ушардаг бэрхэшээлнүүдтэ, дутагдалнуудта тогтоно. Шергинэй совхозой газар дээрэ 6 клуб, 2 соёлой байшан бии. Теэд эндэ хүдэлхэ орой нэгэ баянисттайбди. Улаан-Үдэ хотоһоо лекторнууд үсөөн ерэдэг. Уран һайханай бригаданууд һайса бэлдэнгүйгөөр срэжэ, хүдөөгэй зондо хүндэгүй болоно гэжэ нүхэр Федосеева шүүмжэлээ.

— Парти, правительствын зүгһөө студентнүүдтэ ехэ анхарал табижа байһандаһь Зүүн Сибириин технологическа институдай бүхы һурагшад баяртай, — гээд, тус институдай студентнүүдэй профкомой түрүүлэгшэ Г. Чистяков хэлээ. Профкомой гэшүүд студентнүүдэй хэшээлдэ байлсадаг, хамтын байрануудаар ябадаг. Тэндэ элирүүлэгдэһэн һайн, муу юумэнүүд ханын газетэнүүдтэ бэшэгдэдэг. Хоёр удаа студентнүүдэй эдэбхитэдэй суглаан болоо. Эдэ бүгэдэ студентнүүдэй һуралсал дээшэлүүлгэдэ нүлөөлнэ. Институдай 1028 студентнүүдэй дунда 35 отличнигууд бии. Нёдондо студентнүүдэй научна конференци үнгэргэгдэжэ, тэндэ 86 элидхэл шагнагдаа һэн.

Зүгөөр манай ажабайдалда дутагдалнууд үшөөл олон гээд үгэ хэлэгшэ анхарба. Студентнүүдэй хэшээлһээ һаатаха ушар олон. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ студентнүүд аяар 16261 хэшээлдэ байгаагүй. Студентнүүдэй столоводо эдеэ хоол муугаар бэлдэгдэнэ, мүн үнэ сэнгыншье ехэ. Хамтын байра уйтадажа, олонхи студентнүүд байрагүйдэнэ. Мүн һуралсалай театр баригдаха түсэбтэй аад, тэрэ бэелүүлэгдэнэгүй, гэжэ мэдүүлбэ. Профсоюзай обком студентнүүдэй профсоюзна организацинуудта анхарал бага табина.

Гүрэнэй оперо, балетэй театрай солистка, СССР-эй арадай артистка Л. Сахьянова үгэ абажа, театрта залуу мэргэжэлтэдэй оюун бэлигтэнэй олошоржо байһаниие тэмдэглээд, театрай техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ анхарал бага табигдана, тэдэнэрэй мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ тушаа юушье хэгдэнэгүй. Мүн театрай бусад область, республиканууддаар гастрольдо ябахынгаа урда тээ һайса бэлдэгдэнэгүй гэжэ ажаглаба. Тэрэшэлэн хореографическа училищиин хүдэлмэри анхарагданагүй, байра байдалынь бирагүй гэжэ хэлээ.

Буряадай ном худалдагша эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй түсэбөө һайнаар дүүргэжэ байһан тухай книготоргын конторын директор нүхэр Норбоев тогтоо. Илангаа авиазаводой, Селенгинскын, городой 1-дэхи номой магазинуудай коллективүүд амжалтатайгаар ажаллажа, олоной баясхаланда хүртэнэ. Зүгөөр ном худалдагшадай бэе бэетээ мүрысэхэ хэрэг мууса эмхидхэгдэнхэй гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдэрбэ.

Зэдын аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ В. Жаркой үгэ хэлэхэ зуураа хүдөөгэй соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулһан тухай тогтоо. Илангаа Доодо-Ториин клубай хүдэлмэришэд ажалшан бүхэндэ хүрэжэ, тэдэнэрэй культурна эрилтэнүүдыень хангаха гэжэ оролдоно. Малшадые комплексно аргаар эрилтыень хангаха бригаданууд эмхидхэгдэнэ. Асуудал ба харюугай үдэшэ, уншагшадай конференци саг үргэлжэ үнгэргэгдэнэ. Аймаг дотор кино харуулдаг 40 түхеэрэлгэ бии. Тэдэнэр 9 һарынгаа түсэб 102,5 процент дүүргээ гэжэ мэдүүлбэ. Ажалша бэрхэ хүнүүд олон. Жэшээнь, киномеханик Б-М. Дашиев саг үргэлжэ кино харуулна.

Саашань нүхэр Жаркой бии байгаа дутагдалнуудта тогтоходоо, аймагай түбтэ, «Колос» кинотеатрай байшан заһабарилха хүдэлмэри унжагайрна, шэнэ картинануудые саг соонь кинотеатрнуудта хүргэхэ һайн автомашинанууд байхагүй гэжэ хэлээ. Мүн кино гаргадаг газарта вентиляци муу, аймагай типографиин байра хуушаржа, тэндэ ажаллахань бэрхэтэй болонхой гэжэ мэдүүлбэ.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай ажахынуудта шэнэ клуб, соёлой байшангууд олоор бүтээгдэнэ, — гэжэ Түнхэнэй аймагай Хужирай библиотекые даагша нүхэр Сороковикова үгэеэ захалаа. — Теэд тэндэнь библиотекын нэгэл таһаг байхаар баригдана. Тиимэһээ тэндэ хүнүүдэй олооро орожо, ном уншажа һууха арга байхагүй. Илангаа кино харуулха үедэ ехэ шууяатай, хүнүүдэй зохидоор ном, журнал уншаха аргагүй. Саашадаа шэнэ клубай, соёлой байшангай проект зохёоходоо библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй, уншагшадай эрилтэдэ анхархаар. Библиотекэ соохи түхеэрэлгэнүүд хуушаржа мууданхай, шэнэ мебель тон бага үгтэнэ. Зарим хүдөөгэй библиотекэ үбэлэй хүйтэндэ орой түлигдэдэггүй. Мүн библиотекын номуудые олошоруулха, шэнэ номуудые нэмэжэ абаха талаар бэрхэшээлнүүд олон ушардаг гэжэ үгэ хэлэгшэ шүүмжэлбэ. Сомоной соведэй гүйсэдкомой үгэһэн мүнгэн арай шамай газетэ, журналнуудые захилгада хүрэнэ. Саашань тэрэ республикын библ коллекторэй хүдэлмэридэ хэдэн ажаглалта хээ.

Хориин аймагай Тээтдын киномеханик нүхэр Соболев өөр... дүй дүршэл тухай хэлэжэ, ... ренцидэ хабаадагшадые ... хуулаа. Тэрэ кино харуул... урда тээ айлнуудаар ябажа... һониин кино харуулагдахань ... гэжэ уридаг заншалтай. Мүн ... кино харуулагдахаб гэжэ го... ханаар бэшэгдэһэн соносхо... раадаг. Зүгөөр ажахын хү... рилэгшэд киномеханигүүдэ... заашалдаг, гэр байра хүб... хадаа тоодо абадаггүй гэжэ ... Соболев гомдолтойгоор мэдү...

Конференци дээрэ Гусин... скын типографиин хүдэлмэр... шэ нүхэр Таскаева, Бу... драмын театрай директо... Балбаров, телерадиоцентрэ... комой түрүүлэгшэ нүхэр ... республикын соёлой министр... хэр Нимаев гэгшэд үгэ хэл... эндэ КПСС-эй обкомой п... да ба агитациин таһагые даа... орлогшо Б. Шагдуров об... соведэй секретарь Д. Рин... соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ... союзай ЦК-гай таһагые ... А. Волчков һонирхолтой үгэ ... лэжэ, КПСС-эй XXIV ... шиидхэбэри бэелүүлхэ та... публикын соёлшодой урдахи ... рилгонуудта анхарһан байна.

Конференци дээрэ шэнээр ... гагдаһан обкомой эмхидхэлэй ... нум боложо, соёлой хүдэлмэ... лэгдэшэй профсоюзай обкомой ... түрүүлэгшээр А. А. Гинеев, ... ретаряар Н. Д. Заева һу...

Б. ГЫЛЫ...
манай тусхай ...

Буряад хэблэлэй 50 жэл

...АНАН, ДУРДАН ДОМОГЛОНОМ

Өөрынгөө наһанай үнгэрһэн ябадалые һанан, дурдан бодоходо hонин шэнги байдаг. Хүдөөгэй хара хүдэлмэришэ хүбүүн ...батараа, арба найма наһа хүрэһэн хойноо хуушан монголоор үзэг танидаг болобо гээшэб. Тэрэ хадаа харанхы мананһаа гаргсажа, гэгээн гэрэлтэ замда гарһон шэнги һанагдагша. Үзэг танидаг болоһондоо урмашаад, ...ортэхинэйнгээ захижа абадаг байһан «Буряад-Монголой үнэн» газетэ сүлөөтэй сагтаа ...дэр hүнигүй үзэглэн уншажа ...лэ hэн бэлэйб. Тиихэ үедэ уншаха дарамал номшье үсөөн байгаа hэн хаш. Газетын зарим ... статьянуудые сээжэ болотороо дабтан уншахаш. Тэндэ бэшэгдэһэн зүйлнүүдые захаһаань заха хүрэтэрнь буулгажа

Хэдыдэ гарагша ааб гээд, номер бүхэниие алгасангүй, «үнэниие» харахаб. Гараагүй юумэ hэн гээбы. мүнөөшье болотор хараагүй агшаб.

Хэблэлэй газарта хүдэлхэ гэhэн хүсэлни мартагданагүй. 1930 оной намар Дээдэ-Үдэ ерэжэ, гүрэнэй типографида үзэг холбогшоор hурагша боложо оробоб. Тиихэ үедэ үндэhэн кадрые бэлдэхэ асуудал шухала болгон табигдажа байгаа. Хүдөөгэй буряад залуушуулые городой хүдэлмэришэд болгохын тулада республикын түбhөө тусхай хүнүүд хүдөө гарадаг байhан.

Тэрэ үеэр типографиин дэргэдэ буряад полиграфистнуудые бэлэдхэхэ ФЗО нээгдээд, республикын аймаг бүхэнhөө хүбүүд, басагад олоороо ерэжэ

...шэнэб. Энэ хадаа намайе бэшэгтэ ехэ түргэн hургаа. Тиигэжэ бэшэг, ном, газетэ, журнал ...тон торонгүй уншадаг болоо hэн. «Буряад үнэн» газетэ ...шажа номдо hураа. Түрүүшынгээ hургуули гараа гээшэ юм.

Тиигэhээр байтараа шүлэг зохохом гэжэ шадан ядан носолдооб. Тойрбоо болоhон юумэеэ ...ад үзэхэдэм яhала болохо шэнги hанагдаха. Тэрэнээ hургуулитай хүнүүдтэ уншуулхадам бараг сэгнэлтэ үгэхэ. Гадна газетэдэ юун тухай, ямар юумэ бэшэдэг юумэ ааб гэжэ ...эр hонирходог байhанби. Хэблэлэй газарта, редакцида ямар хүнүүд хүдэлдэг, юу хэдэг юумэ хаб гэжэ бодоноб. Дээдэ руу ошоо hаа, нам шэнги хүниие тэрээ руу дүтэ табихагүй юм гээбы гээд,— юушье мэдэхэ, шадахагүй аад лэ hанаhаб.

1926 оной хабар комсомолой ...улаан дээрэ намайе ханын газетын редколлегиин гэшүүн болообо. Тэрээндэ табан хүн hунгагдаа бэлэйбди. Намжалай Ника, Бадмын Цырендоржо, Цэрэнэй Балдан, Үхинэй Радна, би — эдэ табан. Үбэлдөө Үлэнтын ...бо, хабартаа, зундаа Оборой ...аг ошожо, ханынгаа газетые ...онон үнжэн байжа гаргалсаар болоо бэлэйб. Ганса нэгэн ...үлэгни газетэдэ гарана. Зураан зурагуудни ханын газетые ...эмэглэнэ. Тиихэдээ дали жэ...ур ургаhандал бэеэ hананаб. ...эн hониноо гарhаа табингүй ...уу уншанаб. Жэжэ божо ...мэ редакцида эльгээхэ hанаад бэшээд туршанаб. «Үнгөө ...отаг» гэhэн элохон хуудаhа ...шэжэ, Дээдэ-Үдэ руу ябуулба ...шэб. Тэрээн соом нютагай ...лиг — ой модо, уhа гол, ан ...рөөл, hамар, жэмэс болон бу...ад тухай хэлэгдэhэн байгаа.

hуралсаа, хүдэлөө. Тэдэнэр гүрэнэй типографиhаа гадна. аймагай типографинуудай хүдэлмэришэд болоhон байха. Тэдэ буряад залуушуулые типографиин хэрэгтэ hургалгада «Буряад үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд туhалалсадаг байhан юм. Тэдэнэр тэдэ залуушуултай хөөрэлдөө хэхэ, политическэ hуралсал үнгэргэхэ зэргээр нилээд хүдэлмэри ябуулагша hэн.

Бидэнэй урда тээхи хорёод оной наборщигууд гэхэдэ, Ахалов, Поселенов, Нимбушеев, Нимаев, Алсыров, Цыренова, Цыретаров, Санданова болон бусад «Буряад үнэн» газетын үзэг холбожо, версталжа байhан юм. Тэрэ үедэ типографида олохон хүнэй хабаадалгатайгаар газетэ бүтээгдэдэг байгаа hэн. Техникэ гэжэ ахирхан, бүхы хүдэлмэри гараар хэгдэдэг hэн. Эдэ хуушан хүдэлмэришэдэй хойноhоо гушаад оной халаан — залуу полиграфистнууд олоор нэмээ hааб даа. Цэбэгэй Цэдэн, Дашын Гомбоцырен, Балданай Дымбрыл, Дубданай Данзан болон бусад тэдэнэй тоодо ороно. Эдэнэрэй зариман «Буряад үнэн» газетын редакцида хүдэлhэн байха.

Хүдэлмэришэнэй тоодо ороhонhоо уламжалан, 1935 ондо «Буряад үнэн» газетын редакциин үүдэ татабаб. Тиихэдэ тус газетын редактор Ц. Дон байhан юм. Тэрэ гэhээр пенсидэ гараха хүрэтэрөө эндэ хүдэлэгдөө. Тиигэжэ залуудаа юун болохые хүсэдэг байhан эрмэлзэлни бэелүүлэгдэhэн байна.

«Буряад үнэн» газетын редакци парти, правительствын табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ партиин обком болон республикынгаа засаг түрын дээдын органдо

ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Гэхэтэй хамта республикынгаа ажалшан арад түмэниие коммунис ёhoop хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн үүргэ дүүргэдэг байха юм.

Энэ газетын редакци эрдэм номтой бэрхэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ, ургуулан дамжуулха гуламта болоhон байна гээ hаа. алдуу болохогүй. Гуша гаран жэлэй туршада редакцида хүдэлхэдэм, намтай суг ажаллагшадай дундаhаа олохон хүнүүд мэдээжэ эрдэмтэд. уран зохёолшод, журналистнар болоо. Жэшээлхэдэ, эрдэмэй доктор, Д. Д. Лубсанов, Б. С. Санжиев, кандидадууд Ц. О. Очиров, Г-Ж. Л. Санжиев, Б. Ц Дондоков, Д. Б. Улымжиев, Б. Б. Батуев, Л. Д. Шагдаров, Ц. Д. Будаев, С. Б. Очиров, Д. Б. Шагдуров болон бусад «Буряад үнэн» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд байгаа hэн.

Тус редакциин таhагуудта хүдэлөөгүй уран зохёолшодшье үсөөн байха. Х. Намсараев, Ц. Дон, Б. Абидуев, Д. Дашинимаев, А. Шадаев, Д. Дамдинов, Ц. Галсанов, Ц. Д. Дамдинжапов, Д-Р. Батожабай, Б. Мунгонов, Ч. Цыдендамбаев гэгшэдhээ эхилээд. залуу уран зохёолшод, журналистнар олон байха.

«Буряад үнэн» газетын редакци буряад литературна хэлэ бэшэг дэлгэрүүлгэдэ тэрэнэй жолоо барилсана. Гэхэтэй хамта гараhан шэнэ термин, абтаhан үгэнүүд хамагай түрүүндэ газетээр дамжуулагдан дэлгэрнэ, хүнүүдые тэрэ үгэтэй танилсуулна.

«Буряад үнэн» уншагшадтаа, бэшэгшэдтээ хүндэтэй, тэдэниие hонирхуулдаг газетэ байhаниинь элитэ. Газетын хуудаhануудта элдэб ехэ ехэ статья, шухала мэдээсэл толилогдохоhоо гадна, арадай аман үгын зохёол, уран зохёолшодой бүтээл гэхэ зэргэ уран үгын шэмэг бидэ уншагшадые ехээр hонирхуулна.

Газетын хэблэгдэжэ эхилhэнhээ хойшо редакцида таhалгарягүй бэшэжэ байдаг эдэбхитэй хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэд олон байhыень эндэ тэмдэглэхэ шухала. Газетэ уншадаг боложо эхилhэнhээм, мүн редакцида хүдэлдэг болоhон саhаам хойшо «Буряад үнэн» газетын хуудаhануудээрэ тэдэ эдэбхитэдэй гар табилгатай материалнууд хододоо толилогдожо байдагынь hайшаалтай. Тэдэнэй тоодо Д. Мункуев (Улаан-Үдэ), К. М. Черемисов (Москва), Д. О. Ширабон, Ц. Номтоев (Яруна), Ц. Тогтохоев, Ш-Ж. Цыванов (Хэжэнгэ), Ц. Сагалеев, М. Цаганов (Зэдэ), Д. Доржиев (Хори), Д. Аюшеев, Д. Дармаев (Улаан-Үдэ) болон бусад ороно. Эдэнэрэй бэшэhэн hонинуудые мүнөөшье уншадаг байнабди. «Буряад үнэн» газетынгаа редакциин хүдэлмэрилэгшэдые табин жэлэйнь ойтой дашарамдуулан амаршалха зуураа, саашанхи ажалдаань бүри ехэ амжалта хүсэнэб.

Н. ЦЫБЕНОВ,
пенсионер.

Соведүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАДУУД ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЗЭРГЭДЭ

Манай Түнхэнэй аймагай Тоорын сомоной Соведэй газар дээрэ хоёр ехэ ажахын — «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд оршодог. Хамта эзэлдэг газарынь гушаад мянган гектар болодог юм. Энээнэй арба гара мянган гектарынь элдүүрилэгдэнхэй.

Колхозуудай ажахын һалбари бүхэндэ манай сомоной Соведэй депутадууд ажаллажа байдаг. Тэдэнэр үйлэдбэри хүтэлхэhөө гадна, өөhэдөө шухала шухала участогуудые даажа абаад, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэнэ. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гэhэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хам оролсоод, ажалай үндэр габьяа харуулна. Жэшээ болгон нэгэ хэды баримтануудые дурдажа болоно.

Үнгэрэгшэ намар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд тарияанай муу бэшэ ургаса хуряагаа. Гектар бүриhөө 13,6 центнер таряа абаа. Энэнь урда жэлэйхиhээ hураггүй үлүү юм. Харин сомоной Соведэй депутат Р. М. Онхоновой хүтэлбэрилдэг Шанайдахи отделениинхид гектар бүриhөө 15 центнер таряа хуряагаа. Энэ колхозой Шулуутайн отделени гектарай 12 центнер таряа абаа, хүтэлбэрилэгшэнь мүн лэ манай сомоной Соведэй депутат С. С. Янданов юм.

Иимэ түрүү депутадууд болон депутадуудай бүлэгүүд олон.

Тарян ажал дээрэ мүн «Маяк» колхозойхид яhала hайн түйлалтатай гараба. Энэ ажахын механизаторнууд 3760 центнер шэниисэ гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 150,2 процент дүүргээ.

Бидэ эгээл hүүлэй бараг hайн түйлалтануудаа дурдабабди. Сомоноймнай Соведэй газар дээрэхи ажахынууд түл hайн абаа, hү ба мяха гүрэндэ тушааха түсэбүүдээ дүүргээ. Мүнөө үедэ ажалшаднай ниитынгээ малые хоролтогүй ондо оруулхын түлөө оролдожо байнхай. Үбэлдэ бэлэдхэл саг соогоо эмхидхэгдээ hэн, машина техникын заhабарилга, тэжээл шэрэлгэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Эдэ бүгэдэдэ сомоной Соведэй депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадана. Арадай хинагшадай бүлэгүүд, постнууд ба Сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүд участогуудаа даажа абанхай. эмхидхэл, хиналта хэнэ гээшэ.

Республика доторнай хоёр жэлэй соёлой добтолгын соносхогдоходо манай сомоной Совет энэ шухала хэрэгтэй хажуу тээ үлөөгүй юм. Ээлжээтэ сесси дээрээ энэ асуудал хаража үзөөд, депутадууд болон эдэбхитэдэйнгээ, колхозуудайнгаа ниитын эмхинүүдэй hанамжа дурадхалнуудые согсолжо, тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалhан, өөhэдынгөө социалис уялга абаhан байнабди. Тэрээн соо хараалагдаhан Тоорын хүдөөгэй больницын (35 оронтой), Зүүн-Мүрэнэй дунда hургуулиин байшангуудай барилга хэгдэжэ эхилээ. Тэрээнhээ гадна, Домохон hууринай хүдөөгэй клубта, хүүгэдэй саадта капигальна заhабари хэгдээ. Тоорын сельпогой бүхы магазинуудай гэрнүүд дулаалагдаhан, үзэмжэтэй болгогдоhон, элдэб түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ Тооро дээрэ 50 хүүгэдэй байха яслиин барилга эхилээ. Энээнhээ гадна hуурин тосхонуудта айлнуудай hуудаг гэрнүүд заhабарилаглаа. Заhабарилагдаhан гэрнүүдэй байрын талмай 1860 дүрбэлжэн метр болодог.

Эдэ бүгэдэ дээрэ мүнөө жэл ашаглалгада үгтэhэн барилганууды нэмээ hаа, манай сомоной Соведэй hуурин тосхонуудай үнгэ шарайгаа хубилан, болбосон түхэлтэй боложо байhаниинь эли харагдана. Тэдэнэй зарим нэгые тоолохо болоо hаа иимэл даа. Тоорын дунда hургуулиин 536 хүнэй hууритай гурбан дабхар байшан, 200 хүнэй hууритай Тоорын хүдөөгэй соёлой байшан. хоёр колхозой конторын шэнэ гэрнүүд ашаглалда үгтөө. Почто, столово, гостиница шэнэ гэрнүүдтэй болоhон байна. Гансахан Зүүн-Мүрэнэй леспромхоздо магазинай. столовын, гостиницын, 85 хүнэй байха интернадай шэнэ гэрнүүд ашаглалгада үгтөө.

Эдэ бүгэдэ барилга hуурин тосхонуудаа hэргээн шэнэлхэ холын хараатай түсэбэй ёhoop баталагдаhан проектнуудэй үндэhөөр хэгдэдэг. Тэрэнэй хазагайруулагдахагүйн тула манай сомоной Совет нарин шалгалта хэжэ байдаг юм. Тиигээгүйдэ баhал аргагүй. Юундэб гэхэдэ, хүн зон сэсэрлигтэй, болбосон түхэлтэй тосхонуудта hууха дуратай. Ухаан бодолойнгоо, hуудал байдалайнгаа. арга боломжынгоо талаар ургаад байхадаа ажалшаднай мүнөө үеынгөө эрилтэдэ хүрэмэ байдал түхеэрхые оролдоно гээшэ. Тиимэhээ эрдэм дээшэлүүлхэ, сүлөө сагаа ашатай туhатайгаар үнгэргэхэ гэhэн тэдэнэй эрмэлзэл хангаха хэрэгтэ манай сомоной Соведэй депутадуудай, бүхы эдэбхитэдэймнай ажал хүдэлмэри зорюулагдадаг юм.

Энэ зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ байhамнай элитэ. Тэрэниие ажалаймнай түрүүшүүлэй амжалта түгэс хүдэлмэри, эдэбхи үүсхэл гэршэлнэ.

Л. ХОРЕНОВ,
Тоорын Сомоной соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

Түнхэн.

Һаяхан Улаан-Үдэ хотымнай ресторануудай хүдэлмэрилэгшэдэй конкурс боложо үнгэрбэ. Эндэ «Байкал» ресторанай официантка Галина Александровна Целюк илажа гараа. Г. А. Целюк официанткаар 11 жэлдэ хүдэлнэ. Энэ саг соо тэрэ ажалдаа мэргэжэжэ, дүршэл шадабаряар баян болонхой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. А. Целюк ажал дээрээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ФЕРМЭ, ГҮҮРТЭНҮҮДЭЭР ЯБАНА

ЗАКАМЕНСК. «Дружба» колхозой партийна организациин дэргэдэхи политинформатор, библиотекарь Антонида Гомбоева номуудаа абаад, хүдөөгүүр ходо ябажа байдаг юм. Зоной уншаhан номуудые hэлгүүлхэдээ, нүхэр Гомбоева малшадта hүүлшын hонинуудые дуулгадаг байна.

Нютагай hургуулиин багшанар мүн лэ малшадай айлшад болодог. Лекцинүүдые уншадаг, хөөрэлдөө хэдэг юм. «Знание» бүлгэмэй республикын эмхиин референт нүхэр Рыгзенов hая ерэжэ, табан гүүртэ, фермэнүүдээр ябажа, уласхоорондын асуудалаар hонин лекцинүүдые уншаа.

С. БУДАЕВА.

Эрдэмээ дээшэлүүлнэ

Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой Ородой отделениин партийна организациин дэргэдэ эхин шатын политическэ hургуули байгуулагданхай. Эндэ совхозой хүдэлмэришэд hуралсана, тэрэ тоодо 11 коммунист бии.

Программын ёhoop КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые шудалжа эхилбэбди.

Р. МУНКУЕВ.

БЭЛЭДХЭЛ ДҮҮРЭЭ

Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой малшад Буда, Матвей Мунконовууд 85 толгой гунжа харууhалдаг. Ерэхэ үбэлжэлгэдэ тэдэнээ тобир тарган байлгахын тула тэдэнэр мүнөө бүхы хүсэ шадалаа гаргана. Тиин хото хорёонуудаа hайнаар заhаад, үбэлжэлгэдэ бэлэн болоhоноо мэдүүлбэ.

П. ЖУЖАЕВ.

Хори гаран жэлэй туршада

Улаан-Үдын пристаньдэ Владимир Иннокентьевич Арбутовский бүхы наhаараа шахуу хүдэлнэ. Үшөө эдир залуу байхадаа тэрэ судануудые тоhодогшоор хүдэлдэг hэн. Һүүлдэнь элдэб мэргэжэл шудалаа. Шэнэ түхэлэй теплоходуудай бии болоходо, нүхэр Арбутовский механигай мэргэжэл шудалжа, дүй дүршэлөөр баяжаа hэн. Мүнөө тэрэ механигаар 20 гаран жэл ажаллажа байна. Эхэ орон доторхи түрүү механигуудай дүй дүршэлые хэрэглэжэ, түлишэ, продукци арьбалха хэрэгые урагшатайгаар ябуулна.

Д. БАЛДАНОВ.

АМЖАЛТАТА АЖАЛАЙ ДҮН

Һаяхан үнгэрhэн республиканска студентнэрэй ... дээрэ студенческэ барилгын отрядуудай зунай хүдэлмэриин дүн согсологдоо. Энэ дүнгүүд тухай ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой бюрогой тогтоол соо иигэжэ хэлэнэ:

Республикымнай студенческэ барилгын отрядууд энэ ...ай hарануудта яhала амжалтатайгаар хүдэлөө. Байгуулиин уларилай хэды хүндэ байгаашье hаа, тус отрядууд (3 мянган гэшүүд) 2 миллион 571 мянган түхэригэй барилга бодхоогоо. Тэрэ тоодо 22 гэр байранууд, ...ой 1263 дүрбэлжэн метр байра, 5800 толгой ...үүдэй байра баригдаа. Электро-дамжуулгын 79 километр утаhан татагдаа. Гэхэтэй хамта студенческэ барилгын отрядууд «Комсомол—хүдөөгэй hургуулинуудта» гэhэн хоёр жэлэйнгээ ажалые үргэлжэлөө. Республика доторхи хүдөөгэй 8 hургуулинуудта хамта дээрэ 172 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдэжэ, 18 спортивна болон географическа талмайнууд баригдаа.

Студенческэ отрядууд хүдөө нютагуудта горитойхон ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулаа. Иигэжэ манай студентнүүд урдаа табиhан үйлэдбэрилхы болон соёл һэгээрэлэй хүдэлмэриин зорилгые сүм дүүргэhэн байна.

Манай корр.

ХИЛЫН САНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

АРАДАЙ ПАЛАТА ҺАЙШААБА

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин Республикын конституцида оруулагдаха 25-дахи заhабари гэдэгые Индиин парламентын Арадай палата олонхиин (гурбанай хоёр хубиин) дуугаар hайшааба.

Энэ заhабари энгэй үнсые, ...оной экономикын гол hалбаринуудые, түрүүшын ээлжээндэ промышленность ба худалдаа наймаае, арад зоной аша туhада зорюулжа гүрэнэй мэдэлдэ оруулха эрхэ Индиин правительствада олгоно.

Премьер-министр Индира Ганди тус заhабариин баталагдаhые hайшаан, парламент дээрэ иигэжэ мэдүүлээ. «Энэ зүб зүйтэй хэмжээ ябуулга социально-экономическа замаар ороной дабшалгын» аша туhада харюусана гэбэ.

УРДА ВЬЕТНАМ. Арадай сүлөөрэлтын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ...хэг сэрэгшэд американ-сайгоной булимтарагшадтай баатарлигаар тэмсэжэ байhаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Урда Вьетнамай патриодууд дайшалхы вахтада.

ТАСС-ай фотохронико.

БЭЕЭ ДААНХАЙ ШЭНЭ АРАБ ГҮРЭН БАЙГУУЛАГДАБА

БЕЙРУТ. (ТАСС). Персидскэ хоолойн Араб княжествануудай федераци гэжэ бэеэ даанхай шэнэ гүрэнэй байгуулагдаhан тухай тусхайта ёhoop ноябриин 2-то соносхогдоо гэжэ Абу Дабиhаа абтаhан мэдээсэлнүүд соо хэлэгдэнэ. Федерациин бүридэлдэ Договорто Оманай долоон княжествын зургааниинь ороно: Абу-Даби, Дибай, Фиджайра, Шарджа, Аджман ба Умм-Эль-Кайвайн. Федерациин президентээр Абу-Дабиин зонхилогшо шейх Саид Бен Султан Аль-Нахайян hунгагдаа.

Араб зургаан княжествын федерациин байгуулагдахада, Персидскэ хоолойн эрьедэ, Аравиин хахад аралай Зүүн Урда зүгтэ байдаг эдэ араб газар нютагуудые Англиин зүгhөө протекторат ёhоной удаан саг соо үргэлжэлhэн эзэмдэлгэ дүүрэбэ.

Эзэрхэг түримхэй ябуулганууд буруушаагдаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Португалиин хэдэг эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые, тэрэшэлэн Мозамбик, Ангола ба Гвинейн (Бисау) арадуудта бүрин эрхэ олгохоhоо арсадаг Лиссабоной засагаархидай аашануудые ООН-ой Аюулгүйн Совет буруушаажа байhанаа нэгэн дуугаар мэдүүлбэ. Гвинейн Республика hаяхана ошошо ерэhэн тусхай түлөөлэгшэдэй элидхэлэй үндэhэн дээрэ 1970 оной ноябриин 22-то Гвинейн (Бисау) газар нютагуудhаа хэгдэhэн Гвинейн Республикада эсэргүү добтолгын түлөө Португалиин правительство сэхэ харюусалгатай гэhэн тобшолол Соведэй гэшүүд хээ.

Персидскэ хоолой шадар боложо байгаа үйлэ хэрэгүүд тушаа

БАГДАД. (ТАСС). Персидскэ хоолойдохи аралнуудые Иранай эзэмдээд байhан тушаа асуудалые зүбшэхэ зорилготойгоор Соведые зарлахыень гуйжа ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ Ирак хандаба гэжэ Ирагай информационно агентство мэдээсэбэ.

КАИР. (ТАСС). Эзэмдээд байhан Бага ба Ехэ Томб аралнуудhaa өөhэдынгөө сэрэгүүдые гаргахыень Иранай правительствые Египет уряалба. Эдэ аралнуудай араб шэнжые үлөөхын түлөө, Персидскэ хоолойн райондо амгалан байдал хангаха талаар бусад араб гүрэнүүдтэй хамта Египет таатай хэмжээнүүдые абаха гээд Египедэй правительствын тусхайта түлөөлэгшэ Тахсин Башир мэдүүлээ.

КУВЕЙТ. (ТАСС). Персидскэ хоолойн аралнуудые хүсэ хэрэглэжэ Иранай эзэмдэhэн ушарые Кувейт буруушаана гэжэ национальна суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа гадаадын хэрэгүүдэй министр шейх. Сабах Аль-Ахмед Аль-Джабер Ас-Сабах гэгшэ мэдүүлээ.

ДАМАСК. (ТАСС). Иранай ябуулгануудые Сириин правительство сэхэ шууд буруушаана, тиин Персидскэ хоолойн аралнуудhaa сэрэгүүдээ дары түргэн гаргаха эрилтэ табина гэжэ Сириин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

«Хитад хэндэ туhалнаб?»

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Дейли уорлд» гэжэ газетэ «Хитад хэндэ туhалнаб?» гэhэн гаршагтай редакционно статья дотороо иигэжэ бэшэнэ:

Буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэн хэлсэхын тула бүхэдэлхэйн конференци зарлаха гэhэн Совет ороной дурадхалые США-гай правительствын буруушааhаниинь гайхалгүй. Америкын правительство американ монополис капигалые түлөолдэг, ядерна ба юрын зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэ үмэглэн хамгаалдаг ха юм. Тиимэhээ дэлхэйе зонхилхын тула американ империализмын ябуулжа байгаа кампаниин хубинь болоно бшуу.

Гэхэ зуура, ООН-дохи Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшын зүгhөө США-гай хараа бодолдо нэгэдэн дэмжэhэн ябадал зарим нэгэндэ хүлеэгдээгүй ушар байжа магад гэжэ газетэ бэшэнэ.

ООН-до хабаадажа байгаа Хитадай делегациин толгойлогшо Цяо Гуань-хуа совет энэ дурадхалда эсэргүү хараа бодолоороо хэндэ туhалнаб?

Нэгэшье мүнгые тон шухалада тоолодог, ажабайдалаа заhаруулхын, империалис ба феодальна хэдэн зуун жэлэй дарлалтаhаа уламжалан тохёолдоhон хэсүү байдалhаа мултархын тула мүнгэ зөөри суглуулхые хүсэдэг оронойнгоо арад зондо туhалха гээгүйнь элитэ.

Буу зэбсэгүүдые түхеэрэлгын гаргаша хороохо гэжэ баhал оролдодог, мүнгөөр дуталдадаг, зэбсэгүүдые бүтээлдэ элсүүлэгдэдэг техническэ мэргэжэлтэдые амгалан хэрэгтэ ашаглахые хүсэдэг бусад хүгжэжэ байгаа оронуудта туhалха гээгүйнь элитэ.

Тэрэшэлэн Вьетнамдахи дайнда, Пентагоной бюджедтэ хэдэн миллиард долларой hомологдоходонь, социальна программын ба хото городуудай доройтон муудахыень хаража байгша США-гай арад зондо туhалха гээгүйнь мүн лэ элитэ.

Амгалан байдал гэhэн үгэнүүдые тугууд дээрээ үни бэшэhэн социалис нэгэдэлтэ оронуудай арадуудта туhалха гээгүйнь мүн лэ элитэ.

Иимэ байхадань, ООН-дохи «хитад-американ холбоорилдоон» хэндэ туhа хүргэнэб? гэhэн асуудал зайлашагүй гарана.

Американ империализм ба Советскэ Союзые хоорондонь адлихан, «хэмhээ гадуур ехэ гүрэнүүд» гэжэ Хитадай түлөөлэгшын харагдаха гэhэн hэдэлгэ амгалан ажаhуухые, буу зэбсэг үрдилдэн түхеэрхэ ябадал зогсоохые, hайн hайхан ажаhуухые хүсэдэг арадуудай зүгhөө зайлашагүй буруушаагдаха зэргэтэй «Дейли Уорлд» үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Фидель Кастро уулзалга эмхидхээ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Кубын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, премьер-министр Фидель Кастро Чилиин хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ уулзалга эмхидхэбэ. Тус уулзалгада Чилиин президент Сальвадор Альенде, министрнүүд, Арадай нэгэдэлэй коалицида ородог партинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба бусад тушаалтад хабаадаа.

Римдэ зүблөөн болоно

РИМ.(ТАСС). Ехэнүүд капиталис арбан гүрэнэй финансын министрнүүдэй зүблөөн Римдэ боложо үргэлжэлhөөр. Энэ зүблөөн дээрэ Баруун оронуудта мүнөө тохёолдоhон финансова кризисэй ба долларые «абарха» зорилготойгоор США-гай правительствын байгша оной август соо абаhан нэгэ талын хэмжээнэй хойшолонгууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Буултануудые хэхэ тухай эрилтэ зүблөөндэ хабаадагшадай үмэнэ Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэ табяад, долларой алтаар хангагдадаг үнэ сэнгые Вашингтон доошонь оруулхаа байна гэжэ мэдүүлээ. Зарим тэды буултануудые хэхэ тухай американ эрилтэ зүблөөндэ хабаадагшадай зүгhөө, илангаяа 6 гүрэнэй — Европын экономическа нүхэсэлэй гэшүүд ба Англиин зүгhөө эрид шууд шүүмжэлэгдээ.

БАСНИНУУД

ГОЁМСОГ БАСАГАД

Анха байгаалияар үгтэhэн
Арюун басаган байгаа лэ.
Хонгор залуу наhамнай
Холисогүй сэбэр шэнжэ лэ.
Хүнэй нюураа будахые
Хүүхэн ходо харадаг hэн.
Ондоо hайхан болоно гэн,
Ой ухаандаа hанадаг hэн.
Шэрэ будаг гээшэмнай
Шэдитэй юумэ байна гээд,
Урал, амаяа, нюдэеэ,
Ута арбан хургаяа,
Зөөлэн үhэеэ, нидхэеэ
Зүhэн бүринхеэр будана.
Шэг шарайнгаа хубилтар
Шэрэ бинил гээд түрхинэ.
Һайхан тэрэ басагые
Һаяхан дахин хараа hэм.
Анханайнь арюун шэнжэ
Алдууршанхай ябаа hэн.
Хэм гадна будагаар
Хэмэл үнгэ абанхай,
Ёозогүй нюур шарайнь
Ёhотойл баг болонхой.
Зураг шэнги hайхан гээд,
Зугаахнн хэлэдэгшье гэлэйбди.
Байгаалиие хүсэхэ зураг
Байдаггүй гэжэ мэдэнэбди.
Сэбэр hайхан болохом гэжэ
Сэлмэг шарайгаа будаха бүреэ
Сэбэр гоёhоо холодоноб гэжэ
Сэдьхэлдээ хадуугыт, басагад,
бэреэд!

ШААЗГАЙ

Айлай газаагуур шаханадаг
Альбан зантай Шаазгай
Баруун голой шугыда
Байратай байгаа юм hэн ха.
Үнии балай болонгүй
Үнөөхи яршаг Шаазгай
Хүршэнэртээ багтангүй
Хүндөө түргэн бууруба.
Ухаангүйгөөр хэрэлдээд,
Урилжа байраяа ошобо ха.
Ондоо шугыда байрлаад,
Ондоо хүршэнэртэй болобо ха.
Элдэбээр тэдэнээ хэлээд,
Эбээ тэндээ таhарба.
Уданшьегүй тэрэ Шаазгай
Урда шугы руу нүүбэ ха.
Хэдыш шугыгаа hэлгэхэдээ,
Хүршэнэртээ хаанаш
таарабагүй.
Зонойш дунда хүршэнэртээ
Зохижо ядадаг Шаазгайнар
Хүдөөдэш, хотодош олон гээд
Хүрэhөөр баталан хэлэхэ
байнаб.
Байраяа, нютагаа урилхадаа,
Бараг ябахаб гэжэ бү
hанаарай —
Өөдэгүй ахир зангаал
Өөрөө, Шаазгай, хубилгаарай!

Г. ЧИМИТОВ.

БОРГООҺОН БА БАРУУН ГАР

Баруун гарай бүлсэгэр улаан
hудаhанда
Болдогой боро боргооhон ута
шагнагар хушуугаа
Багса шаажа, шуhыень хүхэжэ
ундалаад,
Боод боро гэдэhээ
Бүлсылгэн гэртээ бусахадаа,
Бусад боргооhодоо суглуулжа,
эдиhэнээ hайрхаба.
Болдогой боро боргооhод
Бүлюудэн хушуугаа шагнабад.
Намагай нарин боргооhод
Найрлан байжа шагнабад.
Хүбшын хүхэ боргооhод
Хушуугаа тамшаан шагнабад.
Садхалан тэрзэгэр
боргооhомнай
Шадалаа мэдэн hайрхаба.
Ажалша бата баруун гарта
Абаашахаб дахуулжа гэбэ.
Болдог, намагай боргооhод,
Боод тэрзэгэр боргооhые
Булэй ехээр магтажа,
Болзороо хэлсэн шиидхэбэд.
Хүбшэ тайгын боргооhод
Хэдэн мянгаараа исалжа,
Хүдэлмэришэ гарай шуhые
Хүхэхөөр олоороо забдабад.
Хэлсэhэн хөөрэлдэhэн
болзортоо
Хамтаран бултадаа
hиинaлдahaap,
Харгы замдаа мордобод.
Баруун гарай арада
Бултадаа нсалан hуубад ха.
Бата шата баруун гарай
Табан хургад адхагдаад,
Үлэн хүхэ боргооhодой
Үрдилдөөгүйдэнь ундалжа,
Тэрзэгэр хүхэ гэдэhэнүүдэйнь
Тэрэ hүрэтэр намнаба.
Харин үнөөхи хобдог үлэн
боргооhомнай
Хоёр хурганай hалаада
хабшуулдан,
Хомхой шогногор хушуугаа
Хуха татан үлдөөбэ,
Үлэн сэрдэгэр гэдэhэниинь
Даахаяа болнбо далияа.
Ондоо гарта hуухадаа,
Оройдоош эдеэлжэ шадабагүй.
Намагтаа найгаhаар ошоходонь,
Наашашье харабагүй
нүхэдынь.
Һайрхуу боро боргооhомнай
Һанан hанан уйдаба.
Олонние мэхэлhэн ушараа
Үри хүүгэдтээ захиhан гээ.

А. ДОНДУКОВ.

МОНГОЛ КУКРЫНИКСНҮҮДЭЙ ЗУРАГУУД

Монгол орондо жараад онуудай hүүл багаар өөрын Кукрыниксүүл бии болоо hэн. Гурбан уран зураашад выставкэнүүд болон хэблэлдэ хамтарhан нэрэ доро зурагуудаа табидаг, барлуулдаг болоhон юм. Хамтарhан нэрэнь — Саналбат — Д. Сандагдорж (1933 ондо түрэhэн), Д. Нацагдорж (1935 ондо түрэhэн), Л. Батсүх (1934 ондо түрэhэн). Нэрэнүүдэйнь хубинуудhаа «Саналбат» гэжэ нэрэ мүндэлөө — Са + На + Л. Бат.

Залуу уран зураашадай хамтарhан бэлиг тон ехэ үрэ дүнтэй байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. 1971 оной хабар ГДР-эй Лейпциг хотодо үнгэргэгдэhэн уласхоорондын номой выставкэ дээрэ мүнөө үеын монгол литературын үндэhэ hуури табигша Дашдоржийн Нацагдоржын «Минии нютаг» гэжэ поэмые, «Шубуун hаарал» гэжэ прозоор бэшэгдэhэн үгүүлэлые шэмэглэhэн зурагуудынь хүндэлэлэй дипломдо хүртэбэ.

Саналбатын бүридэлдэ ородог уран зураашадай нэгэнтэй — Ламжавын Батсүхтэй би олон жэлэй саана нүхэд болоо hэм. Жэлhээ жэлдэ уран бэлигэйнь бэхижэн ургажа байхада баярлахаш. Мүн баhа нүхэдыньшье эли бодоор ургаа.

... Монгол хүнэй эхэ орон ая гангын хангалаар нэбтэрhэн, хазаар морёор табаруулан ябадаг, нюдэ алдама үргэн талаhаа эхитэй. Эхэ орондоо, түрэл байгаалидаа дурлал гээшые монгол хүн эхынгээ hүнтэй хамта бэедээ шэнгээhэн байдаг.

Үшөө тиихэдэ монголшуудай эхэ орон Дашдоржийн Нацагдоржийн уран зохёолтой нягта холбоотой. Тэрэнэй шүлэгүүд соо арюухан хангалтай талын hалхин, арадай аман зохёолой эрдэни hайхан зүйлнүүд аялгатан ханхинадаг. Эдир багахан ябахадаа, эхын хөөрэhэн үльгэрые, талын түүдэгэй ойро морин хуурай аялга доро домог хөөрөө шагнаhанаа ямаршье монгол наhаараа мартадаггүй юм гэгшэ...

«Холын хадануудые үүлэн, манан холбодог, холын хүнүүдые хамтын хэрэг холбодог» гэhэн монгол сэсэн үгэ бии. 1964 болон 1966 онуудта Улаан-Баатарта, 1968 ондо багшанарай дээдэ hургуулиин уран зурагай факультет түгэсхэжэ байхадань, Хабаровск хотодо Л. Батсүхтэй уулзахадаа, дээрэ дурсагдаhан сэсэн үгэ hанаандам ороо. Юрэдөө, бэлигтэй уран зураашын зохёохы замай хүгжэлтын, тэрээнтэй Д. Сандагдоржын, Д. Нацагдоржын шадабари мэргэжэлэйнь урган hалбархые ажаглаха золтой байгаа хүм гэжэ хэлэхэ ушартай болоноб.

Табан жэлэй урдахана гээшэ hэн ха, Батсүхын иигэжэ хэлэhые hананаб:

— Бидэ нүхэдтэеэ Нацагдоржын «Минии нютаг» гэжэ гайхамшагта поэмые шэмэглэхэ hанаатайбди. Теэд тэрэш угаа хүшэр юм даа, угаа хүшэр....

Үнэхөөрөөшье, Нацагдорж «Минии нютаг» гэжэ поэмэ соогоо гүнзэгы удхатай үсөөхэн үгөөр Монгол ороной тобшологдоhон зураглал харуулжа шадаhан байдаг. Поэмэ соо ямаршье жэжэ уран тодорхойлолго гэжэ үгы юм. Агууехэ поэт оройдоол 4—5 хуудаhан дээрэ бүхы монгол дайдын гоё hайханиие, оронойнгоо эртэ урда сагайшье, шэнэ үеыншье түүхын, мананда халхалагдан үнгэрhэн ба гэрэлтэ hайхан хожомойнь сагые зураглан харуулжа шадаа. Поэдэй иимэ уран шадабариие зурагаар харуулха гээшэ бэрхэтэй, харюусалгатай хэрэг. Юуб гэхэдэ, Нацагдоржын поэмые бүхы орон дотор мэдэдэг, радиогоор дамжуулдаг, хүдөөгэй малшад дуун болгоод дуулалдадаг.

Тиигэжэ уран зураашад Нацагдоржын поэзиин эхи татаhан hабагшые гэхэ гү, али Монгол арадай аман зохёол гүнзэгыгөөр шэнжэлбэ. Тэдэнэр тала хээрэ гаража үзэбэ. Талын малшадhаа хуушанай домоглол, түүхэ, онтохонуудые бэшэжэ абаад, тэдээндэ тааруулан зурагуудые зурадаг болоо. Батсүх, тэрэнэй нүхэд линогравюрын оньhо шудалба, юуб гэбэл, имагтал энэ арга хадаа Нацагдоржын шүлэгэй аялгые гаргажа шадаха гэжэ бодоо. Зүгөөр hанал хүсэлөө бэелүүлхэhээ урид линогравюраар арадай аман зохёолой зүйлнүүдые шэмэглэжэ эхилээ. Жэшээнь, 1967-1968 онуудта Батсүх зургаан хабтагар ехэ саарhан дээрэ «Морин хуур тухай домог» гэhэн темэдэ зурагуудые бүтээгээ бэлэй. Энээн тухай «Буряад үнэнэй» хуудаhанда бэшэhэн байхабди. Тиимэhээ уншагшад hанана ёhотой.

Тиигэжэ туйлай ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулhанай hүүлээр гурбан жэлэй урда тээ Сандагдорж, Нацагдорж, Л. Батсух гурбан (Саналбат) «Минии нютаг» гэжэ поэмые, мүн «Шубуун hаарал» гэжэ прозоор бэшэгдэhэн үгүүлэлые шэмэглэжэ эхилээ hэн. Энэ хугасаада уран зураашад хорёод шахуу томо зурагуудые, олон тоото нэмэлтэ шэмэглэлнүүдые бүтээгээ. Эдэнь линогравюрын аргаар хэгдээ.

Тэдээн сооhоонь али нэгыень онсо илгаха аргагүй. Бүхы зурагуудынь мэргэжэл түгэс, дээдэ хэмжээнэй уран бүтээлнүүд болонхой. Лейпциг хотодо барюулагдаhан шан—үндэр сэгнэлтэ тэрэниие гэршэлнэ.

Түрүүшын зурагта агууехэ поэт холые шэртэн, бодолгото болонги. Тээ саананх утаа бааюулhан hэеы гэрнүүд. Огторгойн уудамда хусын эбэр мэтэ hара.

Алтай Хинганай хоорондо атаржаhан баян орон,
Аба эжы хоёроймни ажаhууhан заяата орон,
Мүнхэ наранай элшэ доро түбхинэhэн орон,
Мүнгэн hарын туяагаар мүшэтэн толорhон орон —
Энэ болбол түрэhэн нютагни,
Эхэ Монгол hайхан оромни...

Эдэ үгэнүүдээ шэбшэжэ байhан шэнгеэр поэт зураглагдаа. Поэдэй дүрэ элинсэг хулинсагайнгаа газар уhантай ниилэшэhэн мэтэ hанагдаха юм, **(1-дэхи зураг).**

Һалхинда хиисэн найган hамбалзаhан нарин ногоотой,
Һаруул талаараа дүүрэн hонёор миралзаhан зэрэлгээтэй,
Хуухын үhэнэй арбайхаар хурса эрмэгтэ байсатай,
Хуушан сагай үлэгдэл—тахилгата Сүмбэр обоотой —
Энэ болбол түрэл нютагни,
Эхэ Монгол hайхан оромни...

Энэ бадагые зураглаhан зураг юунтэйшье сасуулашагүй hайхан даа! Зурлаахай бүхэниие шадамараар хэрэглэн, уран зураашад «Һалхинда хиисэн hамбалзаhан нарин ногооe», үнгэрhэн сагай шэрүүн амисхаалые, хөөбэлзэн нүүhэн үүлэ харуулжа шадаа. Тиихэдэ үүлэ зурахадаа, Монголой урлалда заншалта болоhон «үүлэн хээ» гэhэн угалзын маяг хэрэглээ. «Үүлэн хээ» хадаа хожомой сагта жаргал мандаха гэhэн үльгэртэй байhан **(2-дохи зураг).**

Монгол Кукрыниксүүдэй зурагуудые иражал байхадамнай, мүнөө сагай Монгол ороной гайхамшаг байгаали—шэмэтэй ногоогоор бүрхөөгдэhэн нуганууд, тоо томшогүй эдуу мал, хүнэй гараар хубилгагдажа байhан баян дайда—булта харуулагдаhан байна. **(3-дахи зураг).**

Үлхөө зурагуудай hүүлшын хуудаhануудые харахадаа, мүнхэ нойроор нойрсожо байhан Губиин дайдые доhолгон, шэнэ газар элдүүрилжэ эхилhэн тракторнуудай хүнхинөөн шэхэндэ зэдэлхэдэл гэнэ. Анхандаа нүүдэлшэ байhан зоной нютаг орондо агууехэ хубилалта болохо гэhэн поэдэй этигэлые уран зураашад тобойсо харуулжа шадаа **(4-дэхи зураг).**

Прозоор бэшэгдэhэн шүлэг гэхэ гү, али уянгата үгүүлэлые шэмэглэhэн зурагууд баhал hонирхолтой. Д. Нацагдоржын «Шубуун hаарал» гэhэн зохёолые уншаhан хүн Саналбатын зураhан зурагуудые харахадаа, дурлалсаhан хоёр зүрхэнэй уулзалгын темые абаhаар ойлгохо юм. Саналбатын зурагууд хурдан хүлэгые уран hайханаар магтаhан магтаал шэнги. Шубуун hааралые хазаарлажа унаhан Сүрэнхүү аяар холын айлда — дуратай басагандаа шуумайн харайлгажа ябана.

Хоёр хуудаhанда багтаhан бишыхан үгүүлэлэй гүнзэгы удхые уран зураашад туйлай бэрхээр ойлгожо, тон зохидоор шэмэглээ. Илангаяа мориной абари зангые зүбөөр зураглаа.

«Шубуун hааралые» шэмэглэhэн үлхөө зурагуудhаа хоёрыень онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Түрүүшын зураг дээрэ—сэргэдэ hойгоотой гүйгөөшэ. Тэрэ хатарша морин эзэнэйнгээ гаража, эмээл тохохыень тэсэжэ ядан хүлеэнги **(5-дахи зураг).** Тиихэдэ hүүлшын зураг хүнэй нюдэндэ хадуусатай. Бодолгото болоhон шарайтай сэбэрхэн хүүхэн инаг гансынгаа шубуун hааралаараа табжархай гүйлгэн ерэхые хүлеэжэ, hүниин харанхыда газаа зогсоно **(6-дахи зураг).**

Гурбан зураашадай нягтаар үгэсхэhэн, бэлигтэ гараар бүтэhэн зурагуудые харахадаа, Монгол ороной hайханиие дахин дахин hанаанда оруулхаш, сэдьхэл зүрхэндэш дүтэ болоhон нүхэдтэеэ уулзажа хөөрэлдэхэ дураншни хүрэхэ.

Монгол Кукрыниксүүдэй—Саналбатын уран бэлиг ходол иимэ урагшатай байг лэ даа!

Н. КОЧЕШКОВ,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат.

РЕДАКЦИҺАА: Саналбатын үлхөө зурагуудай эрхимүүдыень шэлэжэ, нүхэр Кочешковой статьяда хабсарган толилбобди. Эдэ зурагууд манай орондо анха түрүүшынхеэ толилогдобо гээшэ.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕ

БАРИЛДААН

Хотоной хүүгэд олоорон,
Хорёо дүүрэн обоорон,
Шара Балданай бүхые,
Шулхи Мүнхын дүрые
Шэнжэн харахаа ерэhэн.
Хоёр баахан баатарнууд,
Холоhоо гэтэлсэhэн хүйхэрн
Хам гэнтэ оролсобо,
Гар гараа таталсаба.
Дүрэ бүхөө буляалдаба.
Дүтүүр байhан хүүгэд
— Дотор дэгээ, дотор!
Доогуур, дээгүүр, — гэлдэ
Дэмышье hаа хашхаралда
Баатар хоёр хүбүүдэй
Барилдаханшье тэндэhээ.
Баахан олон хүүгэдэй
Барлаханшье эндэhээ:
«Бара-бара бара даа,
Балдан, Мүнхэ бүхэнүүд д
Доогуур ороhон Мүнхэ
Диилдэн алдаа Балдандаа.
Дээгүүр ороhон Балдан
Диилэн алдаа Мүнхэеэ.
Гар гараа шүүрэлдээ,
Газаршье hабарлалсаа,
Баатар хоёр хүбүүдэй
Хүсэ, дүрэнь тэнсэжэ,
Хүүгэд олон нүхэдөөрөө
Хүхюун наалан даа гараа.

Ф. МАНЖИХАНО

Аман зохёолой абдарhаа

ГУРБАН ГЭЭШЭ ЮУБ?

I.
Толтогүй хүндэ нойр амта
Тарган мориной арьбан амта
Дэлхэйдэ ургаhан эдеэн
амт
II.
Дабтагдажа байhан булад
ха
Зоригтой хүнэй hанаан хат
Муу үнеэнэй хүхэн хатуу.
III.
Шубуунай үдөөр хэгдэhэн
олбог зөө
Һайхан басаганай альган
зөө
Һайн хүнэй сэдьхэл зөөлэ
IV.
Багша Ленинэй ухаан гүнз
Байгал далайн уhан гүнзэ
Сэнхир огторгой гүнзэгы.
V.
Һайн хүнэй hанаан hайхан
Уран хүнэй хараса hайхан
Мүнөө эдихэ уушха hайха

ТААБАРИ

Таан таан таабари,
таашагүй таабари,
эжэлшэгүй таабари,
эжэн хаани тахуули.
(Но

Гэндэ түг гээ,
тэрэ газар няас гээ,
хоорондоо хотос гээ,
хоёр нюдэниинь бүлтэс гэ
(Шандага буудаха.
Шабхаяа татаха.
Буугай, хоёр аман).

Хадамда ошоhон
басаган саарга.
(Хариин болохо гэж
ойлгог

Үрхөөр гараhан
унин саарга.
(Дээшээ дэгдэжэ
гараhые тодорхойл

Һуража байhан
хүбүүн саарга.
(Ехэ hургаалтай
болохыень юрөөнэ).

Үрхөөр ороhон,
Үүдээр ороhон
үбгэд наарга.
Тииргэндээ hууhан
хүбүүн наарга.
(Наартай зохид е
хэлэг

Боохоной аймагай Моло
та ажаhуудаг Василий Ха
вич ДАНГИКОВҺАА,
МАНЖИХАНОВ бэшэжэ
hан байна.

Һудамшуу

Гэмшэлынь хойноо

Хаана ямаршье нютагта hэм, нэгэ иимэ онтохон гэхэ гү, али ябаган хөөрөө дуулаhанаа hананаб. Урдань гэнэн хонгор баабгай байhан гэхэ. Тэрэ хонидоо адуулуулха амитаниие оложо ядахадаа, хүбшын хүхэ шоныe дуудажа асараад, иигэжэ хэлэбэ гээ:

— Зай, шамда айхабтар харюусалгатай ажал даалгахамни. Эдэ хонидые hайнаар адуулаад, нэгыеньшье хоролтодо оруулангүй намда асаржа тушаахаш.

Иимэ ехэ мухар талаан болохо гэжэ мэдээгүй байhан шоно бүтүүхэн досоогоо гэдэhээ хаха баярлажа, хоёр жабжаараа шүлhөө hайруулан хэлэбэ:

— Ноён баабгай, юу хэлээ гээшэбта, эдэ хонидыетнай хорооhоо байха, хондолой дээрэхи хотирхой нооhыеньшье унагаалгахагүйлби. Найдажал хайрлагты, — гэжэ байгаад ниитаганаба.

Теэд хонин шоно хоёр хэзээ сугтаа байжа шадагша hэм. Нэгэтэ баабгайн ерэжэ шалгахадань, хонидынь хуу хүхэ шонын гэдэhэн соо орошонхой байгаа hааб даа. Баабгай өөрөө дан иимэ гэнэн хонгор байhандаа гэмшэhээр, тархяа шаагаад лэ hалаа гүбэ. Зайгуул шоноhоо юу оложо абахаб!

Тээсгэн Хэжэнгын аймагай прокуратурын мүрдэгшэ А. Л. Цырендоржиевтай хөөрэлдэжэ hуухадаа, эгээл энэ дээрэ хэлэгдэгшэ онтохон юундэшьеб ухаандам элихэнээр hанагдаадхёо бэлэй.

Ушарынь юуб гэхэдэ, Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхоздо нэгэ иимэрхүү ушар болоо. Үнгэрэгшэ зунай июль hарын нэгэ үдэр hэн. Совхозой директор Дондок Дашиевич Дугаров юуншьеб тухай ехэл бодолгото болоhон янзатай, столойнгоо саана hапшагаа тулаад hууба. Теэд ажахын хүтэлбэрилэгшэдэ hанаагаа зобохо юумэн юу барагдахаб даа... Үбhэ хулhанда орохо сагай ерээд байхада, хүн зон дутаха, зариман архи тамхи намнаад, ажалдаа гарахагүй, ядахын сагта хонидыешье адуулха хүн абаhаар олдоод үгэхэгүй. Зобоохо. Энэ үедэ кабинедэйнь үүдэн нээгдэжэ, совхозой Доодо-Худанай отделениин эрхилэгшэ Алексей Цыбикжапов аргагүй баяртай газааhаа орожо ерэбэ ха.

— Битнай нэгэ иимэхэн хонишониие оложорхёоб,—гэжэ тэрэ хургаа ёдолзуулан, иигэжэ хэлэбэ:—Эндэмнай Станислав Андреев гэжэ хүн оройдоо ажалгүй зайжа ябана. Бүхэд баряад лэ хонишон болгожорхиё.

— Зай, тиигээл hаа, мэнэ гэhээр тэрэ эрэ түлгэнүүдэйнгээ отарада абаашаад табижархи. Һүүлдэнь приказ гаргана аабзабди,—гэжэ директорынь ехэтэ баярлаба хэбэртэй.

— Теэд тэрэтнай хони адуулжа үзэhэн хүн юм гү? Архиншa зайгуул хүндэ эды олон малаа даалгахамнай хайшаа юм ааб, — гэжэ тэндэhээ хэншьеб хэлэбэ.

— Хоёр нюдэтэй, хоёр хүлтэй хүн аад, хони адуулжа ядаха hэн гү. Хонидоо хороогоо, үгы болгоо hаань, түлүүлнэ бэзэбди, хаана ошохо hэм,—гэжэ Дондок Дашевич дорюунаар дуугарба.

«Наншалдаад шаахаяа мартаба»гэhэндэл, совхозой хүтэлбэрилэгшэд хонишон болохо хүнэй олдоhондо ехээр баярлажа, тэрэ Станислав Андреев гэдэгэйнгээ хаанаhаа ерэhэн, ямар хүн байhые оройдоо мэдэнгүй, ажалай дэбтэр, паспорт гэхэ мэтэ документыень харангүй, нюдэ балай абаашаад лэ 671 хонидоо даалгажа үгөө бшуу. Тэрэнь хэзээшье «саарhан дээрэ нэрэтэй, саhан дээрэ мүртэй» хүн байгаа юм бэзэ. Үнгэрхэдөө, тэдэ хонидоо наринаар тооложо, тусхай актааршье дамжуулжа үгөөгүй.

Станислав Андреев гэдэгынь тэдэ даажа абаhан хонидоо hайнаар адуулаад, түргэнөөр таргалуулжа, совхозой хүтэлбэрилэгшэдые ехээр баярлуулха гэжэ балайшье оролдоогүй ха даа. Тиимэ hонин, бэлэн юумэ хаапа байгша hэм. Станислав Андреев тиимэшье гэнэн хонгор хүн бэшэ, «гуулин хоолой соогуур яhала гулдирhан», худалаар хэлэхэ, хулуухашье гээшые шадаха хүн байшоо. Эдэ хонидые актаар, хуулита ёhoор тушаажа абаа бэшэб, совхозой кадрнуудай таhагта минии нэрэтэй хабтайхашье документ үгы гэжэ тэрэ hайн мэдэжэ байгаа hааб даа.

Үнөөхи Станислав Андреевынь хонишонби гэжэ hара бүри салин хүлhэ абаад лэ, «өөдөө хаража, үhээдэ нёлбон» хэбтэжэ зуhаад, намар октябрь hарын тэн багаар тэрьелжэ үгы болошоо. Хэдэн хоног үнгэрhэн хойно совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ерэжэ харахадань, хонидынь үни заяанай хооhoор хаалгатай, 50 гаран хонидынь туража үхэhэн, бэшэниинь үлэнхэ туранха болошонхой найгалдажа байба. Тооложо үзэхэдэнь, аяар 110 гаран хонидынь толгойгоороо үгы болошоhон.

Тиигэжэ совхоздо 4900 гаран түхэригэй гарза хохидол ушаруулаад үгы болошоhон үнөөхи Станислав Андреевэйнь Краснодарска хизаар ошоод зайжа ябаhые милициин хүдэлмэрилэгшэд баряа гэжэ hураг дуулдана.

Гансашье Хэжэнгэдэ бэшэ, мүн бусадшье аймагуудта ажахын алтан зөөриие дайралдаhан лэ хүндэ даалгадаг даншье гэнэн хонгор хүтэлбэрилэгшэд бии байна. Хоринн аймагай «Георгиевский» совхозой хоёрдохи отделениин хүтэлбэрилэгшэд тушаан боложо дайралдаhан В. В. Ростовский гэгшэдэ хэдэн зуун жэжэ түлгэнүүдые ямаршье актгүйгөөр тушаажа үгөө. Урдань хонин гээшые нюдэндөөшье хаража үзөөгүй энэ хүниинь юун мүртэйгөөр хүдэлхэб даа. Баhал отараяа орхижорхёод, архидажа ябаhаар 87 хони үгы болгожорхёо. Энэл аймагай Үдын совхоздо хэзээнhээ хойшо хамтын ажалда харюусалгагүйгөөр хандадаг, залхуу зантай Соломон Дашацыренов гэгшэ хонишоноор хүдэлжэ байхадаа отараяа hамгандаа орхёод хэдэн хоногоор зайжа арилшадаг hэн. Тиигэжэ байhaap 139 хонидые үгы болгоод, совхоздоо 5973 түхэригэй гарза хохидол ушаруулаа.

Тон иимэрхүү ушар Яруунын аймагай «Дружба» колхоздошье үзэгдэhэн байна.

Хэнэйшье мэдэхээр хамтын зөөридэ hалан хойрогоор хандаhан, урилтэ хоролто болгоhон, үгы хэhэн хүнүүд хэзээдэшье хатуу зэмэ амасаха, тэрэ ушаруулhан гарза хохидолынь хууляар нэхэгдэжэ абтаха юм бэзэ. Теэд арадай алтан зөөри хэрэгсэлые алмай хойрог, залхуу зайгуул хүнүүдтэ даалгажархёод hанаа амархан hуудаг хүтэлбэрилэгшэдтэ хэмжээ абаха аргагүй гээшэ гү? Энээн тухай бодожо үзэхөөр лэ ха.

БУДАМШУУ.

ПРАВДА БУРЯТИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: КП
эй ЦК-да, СССР-эй Мини
нүүдэй Соведтэ. «Хүн бү
хэрэг» — түрүү бэшэг. Н
нютагай hонинууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Х
hэн шулуун доогуур...»
В. Николаевай корреспонде
Түрэл орон доторнай. Буря
АССР-эй арадай хиналтын
тедтэ.

Гурбадахи хуудаhанда: «
ва Шадар Сибириин хүбүүн
лалдаа» — А. Субботиной
респонденци. Хилын саанаhа

Дүрбэдэхи хуудаhанда:
ботын хуудаhан.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ

Манай адрес, телефону

г. УЛАН-УДЭ, ул. Лен
35. Телефоны: редактор
54-54, приемная — 54-93
редактора — 68-08, зам. ре
тора — 62-62, ответ. секрет
— 34-05, общественная пр
ная — 56-62, машинное бюр
— 50-52, зам. ответ. секрет
— 36-76, отделы: партий
жизни — 60-91, сельского
зяйства — 64-36, 63-86, пр
ганды и агитации — 56-23,
мышленности и строитель
— 61-35, советского строит
ства и быта — 69-58, культ
и школ — 60-21, писем и
селькоров — 67-81, информ
57-63, фотолаборатория
33-61